

21.08.2018

Kokousaika 21.08.2018 15:30 - 17:51

Kokouspaikka Lautakunnan sali, Kansakoulukatu 3

Läsnä

Jäsenet

Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
Rautava, Risto	varapuheenjohtaja
Asko-Seljavaara, Sirpa	
Heinäluoma, Eveliina	
Hyttinen, Nuutti	
Lovén, Jape	
Modig, Silvia	
Rantanen, Tuomas	
Soininvaara, Osmo	
Saxberg, Mirita	varajäsen
Stranius, Leo	varajäsen
Välipirtti, Mika	varajäsen

Muut

Aho, Mikko	kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Hyvärinen, Silja	hallintojohtaja
Saarinen, Raimo K	maankäyttöjohtaja
Stauffer, Jaakko	tekninen johtaja
Haapanen, Sami	tonttipäällikkö
Luomanen, Jussi	kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu- päällikkö
Manninen, Rikhard	yleiskaavapäällikkö
Piimies, Marja	asemakaavapäällikkö
Putkonen, Reetta	liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö
Ravantti, Mikko	hallintopäällikkö
Mäntymäki, Heikki	viestintäpäällikkö
Montell, Kristina	vs. yksikön päällikkö
Sulkko, Katja	hallintosihteeri
Ahonen, Pertti	it-asiantuntija
Miettinen, Laura	harjoittelija
Nicklen, Mervi	maisema-arkkitehti
	asiantuntija
	läsnä § 390
Sutela, Leena	talous- ja suunnittelupäällikkö
	asiantuntija

21.08.2018

	Tirkkonen, Pekka	läsnä § 380-381 suunnittelupäällikkö asiantuntija
	Österlund, Riikka	läsnä § 380-381 liikenneinsinööri asiantuntija läsnä § 390
Puheenjohtaja	Anni Sinnemäki	apulaispormestari 376-397 §
Esittelijät	Mikko Aho	kaupunkiympäristön toimialajohtaja 376-397 §
Pöytäkirjanpitäjä	Katja Sulkko	hallintosihteeri 376-397 §

21.08.2018

§	Asia	
376	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
377	Asia/2	Ilmoitusasiat
378	Asia/3	Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle tontin varaamiseksi Meilahdesta HUS:lle silmäsaaraalan suunnittelua varten ja myyntiperusteiden määrittämiseksi, sekä tontin vuokraaminen (Meilahti, Zaidankatu, tontti 15643/1)
379	Asia/4	Pienrakennusten myynti vuonna 2018
380	Asia/5	Talousarvion toteutumissuunnitelmien vuodelle 2018 kaupunkiympäristön toimialalla
381	Asia/6	Kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotus 2019 ja taloussuunnitelmaehdotus 2019 - 2021
382	Asia/7	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Eveliina Heinäluoman ym. talousarvioaloitteesta, joka koskee Myllypuron metrokorttelin kehittämisen suunnittelua
383	Asia/8	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Kauko Koskisen ym. talousarvioaloitteesta sorateiden kunnostamisesta ja asfaltoinnista
384	Asia/9	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ym. talousarvioaloitteesta koskien Sibeliuksen puiston kunnostussuunnitelmaa
385	Asia/10	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Maria Ohisalon ym. talousarvioaloitteesta koskien asumisneuvonnan vahvistamista ja häätöjen ehkäisyä
386	Asia/11	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Heimo Laaksosen ym. talousarvioaloitteesta koskien Ylä-Malmmin torin suihkulähteen saneeraamista
387	Asia/12	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Jape Lovénin ym. talousarvioaloitteesta koskien Vuosaaren venesataman uuden yleissuunnitelman toteuttamista
388	Asia/13	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Pilvi Torstin ym. talousarvioaloitteesta määrärahojen varaamisesta lähipäiväkotiperiaatteen käyttöön ottamiseen Helsingissä 2019

21.08.2018

-
389	Asia/14	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Katju Aron ym. talousarvioaloitteesta tasa-arvohankkeen rahoittamiseksi
390	Asia/15	Vallilanlaakson raitiotien asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus (nro 12531) ja sen asettaminen nähtäville (sisältää liikennesuunnitelman)
391	Asia/16	Ratapihakortteleiden katusuunnitelmien hyväksyminen
392	Asia/17	Helsinginkadun ja siihen liittyvien katujen katusuunnitelmien hyväksyminen
393	Asia/18	Lehtisaarentie välillä Kuusisaarentie–Pyhän Laurin tie, Pyhän Laurin tie välillä Lehtisaarentie–Pyhän Laurin puisto, katusuunnitelman hyväksyminen, nro 30941/1, Munkkiniemi
394	Asia/19	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Kaisa Hernbergin ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee sisäilman laatua parantavia koneellisen ilmanvaihdon käytäntöjä kouluihin ja päiväkoteihin
395	Asia/20	Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Terhi Koulumiehen ym. valtuustoaloitteeseen lähipyöräilyn turvallisuudesta
396	Asia/21	Hankintaoikaisuvaatimus kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston 15.5.2018 § 72 tekemästä sähkösuunnittelupalvelujen puitejärjestelyä 2018 - 2020 koskevasta hankintapäätöksestä
397	Asia/22	Kaupunkiympäristölautakunnan alaisten viranomaisten ajalla 9.8.–15.8.2018 tekemien päätösten seuraaminen

§ 376

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta päätti valita pöytäkirjantarkastajaksi jäsen Eveliina Heinäluoman ja varatarkastajaksi jäsen Risto Rautavan.

Käsittely

Kaupunkiympäristölautakunta päätti puheenjohtajan ehdotuksesta valita yksimielisesti pöytäkirjan tarkastajaksi Laura Rissasen sijasta Eveliina Heinäluoman ja varatarkastajaksi Eveliina Heinäluoman sijasta Risto Rautavan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta päättää valita pöytäkirjantarkastajaksi jäsen Laura Rissasen ja varatarkastajaksi jäsen Eveliina Heinäluoman.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

21.08.2018

Asia/2

§ 377

Ilmoitusasiat

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi.

Voimaan tulleet asemakaavat

Kaupunginkanslia

Seuraavat kaupunginvaltuuston 20.6.2018 hyväksymät asemakaavan muutokset ovat tulleet voimaan:

Kluuvi, tontti 32/6, tason -15.0 yläpuoli (piirustus nro 12376, Wuorion talo): Unioninkatu 30.

HEL 2015-009471

Länsisatama, Jätkäsaari, korttelit 20063–20066, katu-, puisto- ja vesialueet (piirustus nro 12447, Panamanranta):

Alue sijaitsee Saukonlaiturin alueella, ja sitä rajaavat mm. Panamankatu ja Poseidonipuisto.

HEL 2016-005915

Helsingissä 7.8.2018

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

21.08.2018

Asia/3

§ 378

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle tontin varaamiseksi Meilahdesta HUS:lle silmäsaaraalan suunnittelua varten ja myyntiperusteiden määrittämiseksi, sekä tontin vuokraaminen (Meilahti, Zaidankatu, tontti 15643/1)

HEL 2017-014000 T 10 01 01 00

Zaidankatu

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallituksen elinkeinojaostolle tontin varaamista silmäsaaraalan suunnittelua varten Meilahdesta seuraavin ehdoin:

1

Varauksensaaja on HUS-Tilakeskus (Y-tunnus 1567535-0).

2

Varaus on voimassa 31.12.2020 saakka.

3

Varausalue on asemakaavan muutoksen nro 11642 mukainen tontti 15643/1.

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan hankkeen yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan, kaupunginkanslian sekä tarvittaessa muiden kaupungin yksiköiden kanssa.

4

Tontille on suunniteltava silmäsaaraala. Suunnitelulla ja toteutuksella ei saa aiheuttaa haittaa maanalaisille tiloille tai rakenteille, kaduille tai kunnallistekniikan verkostoille.

5

Varauksensaaja on tietoinen, että tontin maanalaisilla alueilla sijaitsee huolto- ja pysäköintiliikennetunneli suoja-alueineen (tu).

6

Varauksensaaja on tietoinen, ettei tontin rakentamiskelpoisuutta ole tutkittu.

Käytävissä olevien tietojen perusteella tontilla ei ole aiemmin harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

7

Varattava tontti suunnitellaan ja toteutetaan varauksensaajan kokonaisvastuuperiaatteella. Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista eikä kustannuksista, mikäli tonttia ei saada rakentamiskelpoiseksi varauksensaajan hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa tai tontin luovutusehdoista ei päästä sopimukseen.

8

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan varatun tontin ilman aiheutonta viivytystä ja osaltaan aktiivisesti edistämään tälle varatun tontin suunnittelua ja rakentamista. Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan, mikäli on ilmeistä, ettei tontin rakentamista aloiteta varausajan lopussa ja hankkeen viivästyminen johtuu varauksensaajasta riippuvasta syystä.

Kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan ja/tai olla jatkamatta varausta, mikäli varauksensaaja ei noudata varausehtoja ja kaupungin niiden perusteella mahdollisesti antamia ohjeita.

9

Varauksensaaja on velvollinen toiminnassaan noudattamaan verotusta, ympäristönsuojelua, työsuojelua, työoloja sekä työehtoja koskevia sekä muita vastaavia lakisääteisiä velvoitteita.

Mikäli varauksensaaja ei noudata edellä tarkoitettuja lakisääteisiä velvoitteitaan tai varauksensaaja taikka varauksensaajana toimivan yhtiön johtohenkilö tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö tuomitaan ns. harmaaseen talouteen liittyvästä rikoksesta (esim. verotus) tai muusta vastavasta yritystoimintaan liittyvästä rikoksesta, kaupungilla on oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan.

Kaupungilla on edelleen oikeus seuraamuksitta määrätä varaus päättymään kesken varausajan, mikäli varauksensaaja asetetaan konkurssiin tai yrityssaneeraukseen tai muutoin käy ilmeiseksi, ettei varauksensaajalla ole taloudellisia tai muita edellytyksiä hankkeen toteuttamiseksi.

10

Kaupungilla on kaikissa tilanteissa oikeus seuraamuksitta olla jatkamatta varausaikaa.

B

Kaupunkiympäristölautakunta oikeuttaa tonttipäällikön vuokraamaan kohdassa A mainitun tontin siten että:

1

Vuokra-aika päättyy 30.6.2048.

2

Vuokra määritetään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa kerrosneliömetrihintaa 20,60 euroa (nykyarvo 400 euroa/k-m², ind. 1946).

3

Vuokrauksen edellytyksenä on päätösehdotuksen kohdassa A sanottu varaus.

4

Vuokrauksessa muutoin noudatetaan liike- ja toimistoalueen vuokrasopimuslomakkeen ehtoja sekä kaupunkiympäristölautakunnan päättämiä lisäehtoja.

C

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että vuokralaisella on kohdassa A mainittuun tonttiin osto-oikeus siten että:

1

Kauppahinta määritetään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin ”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa kerrosneliömetrihintaa 25,70 euroa (nykyarvo 500 euroa/k-m², ind. 1946).

2

Kauppahinta määräytyy kaupantekohetkellä viimeksi julkaistun indeksipisteluvun mukaan korjatun yksikköhinnan mukaan.

3

Kokonaiskauppahintaa korotetaan kahden (2) %:n suuruisen vuotuisen koron mukaan pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen allekirjoittamisen ja kauppakirjan allekirjoittamisen väliseltä ajalta.

4

Vuokralaisen osto-optio on voimassa kolme vuotta pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen allekirjoittamisesta lukien, kuitenkin kauintaan 31.12.2023 asti.

5

Mahdollisessa kaupassa noudatetaan kaupungin kiinteistökaupan tavanomaisia ehtoja sekä toimivaltaisen viranhaltijan päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Elina Kuikanmäki, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 34008
elina.kuikanmaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakemus
- 2 Ote asemakaavasta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kaupunki

Varauksensaaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

HUS-Tilakeskukselle esitetään suunnitteluvarausta Meilahdesta silmä-sairaalan suunnittelua varten. Varausaika olisi noin kaksi vuotta, 31.12.2020 saakka. Kokonaisuus olisi laajuudeltaan noin 21 000 k-m². Uuteen silmäsaaraalarakennukseen siirrettäisiin HYKS Pää- ja kaulakeskuksen silmätautien linjan toiminta.

Samalla esitetään vuokraus- ja myyntiperusteiden määrittämistä pöytäkirjalle, jonka kerrosneliömetrihinnaksi esitetään sairaalatoimintaan vuokrattaessa n. 400 euroa vastaavaa hintaa ja myytäessä n. 500 euroa vastaavaa hintaa.

Esittelijän perustelut

Hakemus ja kuvaus hankkeesta

HUS-Tilakeskus pyytää hakemuksessaan 21.5.2018, että sille varattaisiin Meilahdesta asemakaavan muutoksen nro 11642 mukainen tontti nro 15643/1 uuden silmäsaaraalan suunnittelua varten. Hakija on tehnyt alustavan suunnitelman noin 21 000 k-m² sairaalahankkeesta.

Hakemus liitteenä 1. Hankekuvaus oheismateriaalissa.

Asemakaavatiedot

Asemakaavan muutos nro 11642 on tullut voimaan 4.4.2008. Tontti nro 15643/1 on osoitettu toimitilarakennusten korttelialueeksi (KTY). Tontilla on rakennusoikeutta 21 000 k-m² ja tontille voidaan rakentaa enintään 117 autopaikkaa. Kaavassa on rakennuksen muoto ja räystäskorkeudet määriteltäviä niin, että se muodostuu kolmesta rakennusosasta (kaksi viisikerroksista ja yksi kuusikerroksinen), joita yhdistää kulkukäytävät.

Ote asemakaavasta liitteenä 2.

Varaushakemuksen mukaisen sairaalahankkeen toteuttaminen ei alustavien neuvottelujen mukaan vaatisi asemakaavamuutosta, vaan poikkeusluvalla tontille voisi rakentaa sairaalarakennuksen (YS).

Hanke tukee Meilahden sairaala-aluetta

Esittelijä puoltaa alueen varaamista Meilahdesta HUS-Tilakeskukselle 31.12.2020 saakka silmäsaaraalan suunnittelua varten. Hanke tukee Meilahden sairaala-aluetta.

Hankkeen sijainti olemassa olevan sairaala-alueen välittömässä läheisyydessä sekä toiminnan sijoittaminen yhteen rakennukseen lisää synergiaetuja sekä tilojen että henkilöstön käytön suhteen.

Vuokra-aika ja vuokran määrä

Vuokra-ajan esitetään olevan noin 30 vuotta, 30.6.2048 saakka.

Tontille nro 15643/1 esitettävien vuokrausperusteiden mukaan vuosi-
vuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin
”lokakuu 1951 = 100” pistelukua 100 vastaavaa kerrosneliömetrihintaa
20,60 euroa. Hintatasossa 5/2018 (ind. 19,46) tontin kerrosneliömetri-
hinta on noin 400 euroa. Vuosivuokra tällä hetkellä olisi noin 421 000
euroa.

Esitetyt hinnat perustuvat tontit -yksikön käytettävissä olevaan ulkopuo-
liseen arviolausuntoon.

Osto-optio

Vuokralaiselle esitetään osto-optiota tonttiin. Myyntihinta olisi 25,70 eu-
roa/k-m² eli korkeampi kuin edellä sanottu vuokrahinta, ja siihen lisättäi-
siin kahden prosentin vuotuinen korko pitkäaikaisen maanvuokrasopi-
muksen allekirjoittamisesta lukien. Vuokralaisen tulisi käyttää osto-op-
tiota kolmen vuoden kuluessa pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen
allekirjoittamisesta, kuitenkin viimeistään 31.12.2023. Tällä hetkellä
tontin myyntihinta olisi n. kymmenen miljoonaa viisisataatuhatta (10
500 000) euroa (500 euroa/k-m²).

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Elina Kuikanmäki, kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 34008
elina.kuikanmaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakemus
- 2 Ote asemakaavasta

Oheismateriaali

- 1 Hankekuvaus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Kaupunki

Otteen liitteet
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2

21.08.2018

Asia/3

Varauksensaaja

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 14.08.2018 § 363

21.08.2018

Asia/4

§ 379

Pienrakennusten myynti vuonna 2018

HEL 2018-007067 T 10 01 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

Palautusehdotus:

Anni Sinnemäki: Asia palautetaan uudelleen valmisteluun siten, että selvitetään esitykseen sisältyvien pienrakennusten mahdollisen myynnin vaikutukset alueen maankäytön kehittämiseksi sekä tutkitaan maapohjan luovutustapa yksilöidysti kussakin kohteessa. Samalla arvioidaan onko tarve sellaisille linjaukselle, joissa vuokraaminen on tarkoituksenmukaisin vaihtoehto. Kuitenkin jos jonkin kiinteistön kauppa tulee ajankohtaiseksi tämän jatkovalmistelun aikana, sellaisesta päätetään erikseen.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Leena Suikkanen, myyntineuvottelija, puhelin: 310 34297
leena.suikkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Myytävät pienrakennukset 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Tilapalvelut
Tontit-yksikkö

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Sörnäistenkatu 1
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alvno
FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä tilapalveluiden esityksen myytävistä pienrakennuksista vuodelle 2018. Rakennukset myydään kaupungin maanvuokraoikeudella tonttiin, maarekisteritilaan, määräalaan, pihapiiriin tai rakennuspaikkaan. Myynti tapahtuu avoimella tarjouskilpailulla tarjousten hylkäysoikeudella jäljempänä mainituin poikkeavin ehdoin.

Myyntipäätös koskee seuraavia rakennuksia ja kiinteistöjä:

Itäreimarinkuja 2 ja 4
Malmin raitti 3, myydään tontteineen
Wäinö Aaltosen tie 7
Itäreimarinkuja 14
Heposaarentie 3-4
Matsaarentie 22 - neuvottelukauppa
Keulakuvantie 18 - neuvottelukauppa
Leppäniementie 12
Mechelininkatu 36
Rantakiventie 13
Pohjolankatu 3
Tiilentekijänmäki
Kulosaarentie 44
Muurahaisenpolku 4 - neuvottelukauppa
Villa Hällebo, Kruunuvuorenranta, Laajasalo

Malmin raitti 3 / Malmin nuorisotalo myydään tontteineen

Wäinö Aaltosen tie 7 myydään tontteineen

Itäreimarinkuja 14 / Nordsjön kartano. Kaavatontti myydään. Vuokrataan lisäalue, jossa sijaitsee myös kauppaan sisältyvä kivikellari.

Esittelijän perustelut

Päätös perustuu kiinteistölautakunnan 18.11.1997 (769 §) tekemään pientaloja koskevaan päätökseen. Päätöksessä lautakunta päätti oikeuttaa kiinteistöviraston pyytämään ostotarjoukset pientaloista, joille ei ole näkyvissä kaupungin omaa tai paikallista kansalaistoimintaa palvelevaa käyttöä ja jotka ovat asemakaavan ja kiinteistömuodostuksen kannalta myytävissä.

Kiinteistölautakunta on 6.9.2012 (457 §) tehnyt päätöksen myydä sellaiset rakennukset, joille ei ole tiedossa kaupungin omaa käyttöä.

Samalla kiinteistölautakunta hyväksyi myynnin yleisperiaatteet, joita noudatetaan valmisteltaessa niiden kaupungin omistamien kiinteistöjen, rakennusten ja osaketilojen myyntiä, joita kaupungin ei ole tarkoi-

21.08.2018

tuksenmukaista omistaa ja joista voidaan siten luopua, jotta kaupungin omassa pitkäaikaisessa palvelukäytössä olevien rakennusten ja palvelutilojen riittävä korjaus- ja parannustoiminta voidaan turvata taloustilanteen mahdollistamalla rahoituksella.

Edellä mainittujen päätösten perusteella tilapalvelut esittää hyväksyttäväksi ehdotuksen myytävistä kiinteistöistä ja osakkeista.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Leena Suikkanen, myyntineuvottelija, puhelin: 310 34297
leena.suikkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Myytävät pienrakennukset 2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Tilapalvelut
Tontit-yksikkö

§ 380

Talousarvion toteutumisennusteet vuonna 2018 kaupunkiympäristön toimialalla

HEL 2018-004193 T 02 02 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2018 toisen talousarvion toteutumisennusteen.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli talouspäällikkö Leena Sutela. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ennuste 2_2018 Käyttömenotaulukot 1
- 2 Ennuste 2_2018 investointien osavuosikatsaus 2
- 3 Ennuste 2_2018 investointien yhteenvototaulukko 3
- 4 Ennuste 2_2018_Sitovat ja muut toiminnalliset tavoitteet_ 4
- 5 Ennuste 2_2018_Määrä ja taloustavoitteet 31001 kaupunkirakenne_5
- 6 Ennuste 2_2018 Määrä ja taloustavoitteet 31002 Rakennukset_6
- 7 Ennuste 2_2018_Määrä ja taloustavoitteet 31003 Asuntotuotanto 7
- 8 Ennuste 2_2018 palvelujen osavuosikatsaukset
- 9 Ennuste 2_2018 Kaupunkistrategia toimenpideohjelma 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvion 2018 noudattamisohjeiden mukaan toimialojen on annettava lautakunnille talousarvion toteutumisennuste, joka laaditaan neljä kertaa vuodessa. Toteutumisennuste on laadittu talousarviokohdittain. Talousarvion toteutumisennusteen ensisijainen vertailuperusta on lau-

takunnan vuodeksi 2018 vahvistama toimintasuunnitelma ja tulosbudjetti.

Kaupunkiympäristön toimialan käyttötalous jakautuu kolmeen osaan:

- 1) kaupunkirakenne TA- kohta 31001 (brutto)
- 2) rakennukset TA-kohta 31002 (netto)
- 3) asuntotuotanto TA-kohta 31003 (netto)

Talousarviokohdan 31001 lautakuntaan nähden sitovana on käyttötalouden menot. Talousarviokohdissa 31002 ja 31003 lautakuntaan nähden sitovana on toimintakate.

Kunta-alan työntekijä- ja työnantajajärjestöjen välillä saavutettu neuvottelutulos tulee kasvattamaan henkilöstökustannuksia 1,25% alkaen 1.5.2018. Vuositasolla korotuksen vaikutus on toimialalla 0,8 milj. euroa. 1.1.2019 maksettava kertaerä kirjataan vuoden 2018 kuluksi, kertaerän vaikutus toimialalla on noin 0,7 milj. euroa. Korotus ja kertaerä eivät olleet tiedossa vuoden 2018 budjetin laadintavaiheessa.

Käyttötalous

31001 Kaupunkirakenne

Kaupunkirakenteen toisen ennusteen mukaan käyttötalouden tulotavoitteen 457,4 milj. euroa ennustetaan ylittyvän 13,7 milj. euroa ennusteen ollessa näin ollen 471,1 milj. euroa. Ylitys johtuu ennakoitua suuremmista maanmyyntituloista sekä rakennusvalvonnan tuloista. Käyttötalouden menojen 185,7 milj. euroa ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaisesti.

Kirjanpitokäytännön muutoksesta johtuen rakennusten myynneistä koituvat tappiot ja maaomaisuuden vastikkeettomista vaihtokaupoista korvauksena saadut maankäyttösopimukset kirjataan ostoksi käyttömenopuolelle. Kesäkuun loppuun mennessä yllämainittuja menoja on kirjattu noin 0,74 milj. euroa, mikä sisältää vastikkeettomasta vaihtokaupasta menoja 0,5 milj. euroa ja rakennuksen myynnistä menoja 0,24 milj. euroa.

Kyseisistä kirjauksista aiheutuvia menoja vuositasolla on vaikea ennakoida eikä niihin voida varautua tulosbudjetissa. Kirjauksista aiheutuvat ylimääräiset kulut anotaan vuoden lopussa ylitysoikeutena summan tarkennuttua.

Ilman yllämainittuja kirjauksia Kaupunkirakenteen käyttömenojen ennustetaan tässä vaiheessa riittävän.

21.08.2018

* 1000 EUROA	Tabu 2018	Ennuste 2/2018
TULOT YHTEENSÄ	457 400 €	471 147 €
MENOT YHTEENSÄ	185 692 €	185 692 €
TOIMINTAKATE	271 708 €	285 456 €
POISTOT	92 000 €	93 327 €
TULOS	179 708 €	192 129 €
TUOTTOTAVOITE	0 €	0 €
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	179 708 €	192 129 €

*) Käyttömenoennuste ei sisällä myyntitappiokirjauksia.

31002 Rakennukset

Rakennukset talousarviokohdan toisen ennusteen mukaan tulosbudjetissa asetettu sitova toimintakatetavoite 236 milj. euroa saavutetaan.

* 1000 EUROA	Tabu 2018	Ennuste 2/2018
TULOT YHTEENSÄ	512 094 €	509 599 €
MENOT YHTEENSÄ	276 095 €	273 600 €
TOIMINTAKATE	235 999 €	235 999 €
POISTOT	160 000 €	160 000 €
TULOS	75 999 €	75 999 €
TUOTTOTAVOITE	0 €	0 €
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	75 999 €	75 999 €

31003 Asuntotuotanto

Asuntotuotannon talousarviokohdan toisen ennusteen mukaan tulosbudjetissa asetettu sitova toimintakate 3,7 milj. euroa saavutetaan.

* 1000 EUROA	Tabu 2018	Ennuste 2/2018
TULOT YHTEENSÄ	23 200 €	23 200 €
MENOT YHTEENSÄ	19 466 €	19 466 €
TOIMINTAKATE	3 734 €	3 734 €

POISTOT	45 €	45 €
TULOS	3 689 €	3 689 €
TUOTTOTAVOITE	0 €	0 €
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 689 €	3 689 €

Kaupunkiympäristön käyttötalouden ennustetaulukot on esitetty liitteessä 1.

30101 Avustukset asuintalojen hissien rakentamiseen

Avustuksiin käytettävissä oleva määräraha 1,8 milj. euroa ylitysoikeuksineen ennustetaan käytettävän kokonaan. Vuonna 2019 tulee ennusteen mukaan valmistumaan yli 60 hissiä. Lisäksi jälkiasennettavien hissien kokonaismäärää kasvattavat vuodelta 2017 siirtyvät hankkeet yhteensä 7 hissiä.

31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet

Maksuosuuksien ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaan 198,05 milj. euroa.

31006 Tuki HKL liikelaitokselle

Tuen ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaan 21,58 milj. euroa.

Investoinnit, tulot

Tasearvon mukaisen investointitulotavoitteen 10,8 milj. euroa ennustetaan saavutettavan.

Talousarviossa on kiinteää omaisuutta arvioitu myytävän 100 milj. eurolla vuonna 2018. Kesäkuun loppuun mennessä on tehty 26 kauppaa, joiden kauppahinnat yhteensä ovat 53 milj. euroa, eli noin puolet tavoitteesta. Noin 80 % vuoden 2018 kauppahintakertymästä muodostuu Jätkäsaaren ja Hietalahden Telakkarannan asuntotonttien myynneistä. Muita merkittävämpiä maanmyyntituloja tuovia kauppia on vireillä Kalasatamassa ja keskustassa. Maanmyynneistä arvioidaan saatavan vuonna 2018 noin 130 milj. euroa.

Talousarviossa arvioidaan myytävän kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomia rakennuksia ja osaketiloja 20 milj. eurolla. Rakennusten ja osakkeiden myynnistä arvioidaan toteutuvan noin 10 milj. euroa. Merkittävin myyntitulo saadaan Kansakoulukadun kiinteistön myynnistä noin 7,7 milj. euroa.

Investoinnit, menot

Kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön osoitetusta investointimäärärahoista 391,3 milj. euroa ylitysoikeuksineen ennustetaan käytettävän noin 345,4 milj. euroa.

Kaupunkiympäristön investointien osavuositarkastus on esitetty liitteessä 2 ja investointien ennusteen yhteenvetotaulukko liitteessä 3.

Sitovien ja muiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

31001 Kaupunkirakenne

Asuntotonttien luovutusta koskeva sitova tavoite on 380 000 k-m². Kesäkuun loppuun mennessä on luovutettu asuinrakennusoikeutta yhteensä noin 168 000 k-m², josta 135 000 k-m² vuokraamalla ja 33 000 k-m² myymällä. Sitovasta tavoitteesta on saavutettu noin 44 %. Tavoitteen toteutumiseen liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, joten tällä hetkellä sen ei ennusteta toteutuvan. Tavoitteen toteutuminen edellyttäisi kaikkien asuntotuotantoprosessiin liittyvien palveluiden onnistumista. Rakennusalan ja asuntomarkkinoiden noususuhdanne vaikeuttaa säännellyn asuntotuotannon käynnistymistä ja tontinluovutusta, koska nousevat urakkahinnat monesti ylittävät asetetut enimmäiskustannukset ja urakoitsijoiden tarjoushalukkuus on selvästi laskenut, jopa niin, ettei tarjouksia välillä edes saada.

Asuntotuotantoon arvioidaan luovutettavan rakennusoikeutta noin 300 000 kerrosneliometriä.

Muiden sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

31002 Rakennukset

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

31003 Asuntotuotanto

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Kaupunkiympäristön sitovat toiminnalliset tavoitteet sekä muut toiminnalliset tavoitteet on esitetty liitteessä 4.

Kaupunkistrategian toimenpideohjelman toteutuminen

Strategiaohjelman tavoitteiden pohjalta laadittu toimenpideohjelma on toteutumassa hyvin, liite 9.

Määrälliset tavoitteet

Määrällisten tavoitteiden toteutuminen on esitetty liitteissä 5, 6 ja 7

Palvelujen osavuosisikatsaukset

Palvelujen osavuosisikatsaukset on esitetty liitteessä 8.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ennuste 2_2018 Käyttömenotaulukot 1
- 2 Ennuste_2_2018_investointien osavuosisikatsaus 2
- 3 Ennuste 2_2018 investointien yhteenvetotaulukko 3
- 4 Ennuste 2_2018_Sitovat ja muut toiminnalliset tavoitteet_4
- 5 Ennuste 2_2018_Määrä ja taloustavoitteet 31001 kaupunkirakenne_5
- 6 Ennuste 2_2018 Määrä ja taloustavoitteet 31002 Rakennukset_6
- 7 Ennuste 2_2018_Määrä ja taloustavoitteet 31003 Asuntotuotanto 7
- 8 Ennuste 2_2018_palvelujen osavuosisikatsaukset
- 9 Ennuste 2_2018 Kaupunkistrategia toimenpideohjelma 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia/Juha Viljakainen

§ 381

Kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotus 2019 ja taloussuunnitelmaehdotus 2019 - 2021

HEL 2018-005239 T 02 02 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli talouspäällikkö Leena Sutela. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Silvia Modig: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä toimialan talousarvioehdotuksen vuodelle 2019 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosille 2019 - 2021 sekä lähettää talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen kaupunginhallitukselle. Kaupunkiympäristön toimialan talousarvioehdotus on laadittu kaupunginhallituksen hyväksymän kokonaisuutensa mukaisesti sitovien erien mukaiseksi.

Tiivistelmä

Kaupunkiympäristön toimialan talousarvioehdotus vuodelle 2019 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2019 - 2021 sisältävät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä käyttötalouden vuosille 2019 - 2021 ja investoinnit vuosille 2019 - 2028.

Talousarvioehdotus perustuu talousarvion laatimisohjeisiin vuosille 2019 - 2021.

Kaupunkiympäristön toimialan käyttötalous jakautuu kolmeen keskeiseen osaan;

- 1) Kaupunkirakenne TA-kohta 31001 (brutto)
- 2) Rakennukset TA-kohta 31002 (netto)
- 3) Asuntotuotanto TA-kohta 31003 (netto).

Talousarvioehdotus sisältää myös talousarviokohdat 31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet ja 31006 Tuki HKL liikelaitokselle.

Kaupunkiympäristön talousarvioesitys perusteluteksteineen on tämän esityksen liitteenä.

Esittelijän perustelut

Talousarvioesityksen sisältö

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toimialan sitovat tavoitteet kytkeytyvät kaupunkistrategiaan, kaupunkitason strategiamittareihin, kaupunkitasoisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat:

1. Asuntotuotannon edellytysten turvaaminen ja edistäminen

Mittarit:

- kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 %,
- rakennusoikeutta luovutetaan vähintään 400 000 k-m²,
- asuntotuotanto vähintään 1 500 asuntoa ja
- asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittaminen: ATO-mittarin tavoitetaso 360.

Tavoite toteutuu, kun kolme neljästä mittarista toteutuu.

2. Ekologisesti kestävä kehityksen turvaaminen

Mittarit:

- kehitetään ja otetaan käyttöön Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumisen ja vaikutusten arvioinnin työkalu,

- jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa,
- energiasäästötavoite on neljä prosenttia vuoden 2015 ominaisenergiankulutuksesta ulkovalaistuksen (kWh/asukas) ja toimitilojen (kWh/m²) osalta ja
- Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista maa-aineksista vähintään 80 % hyötykäytetään.

Tavoite toteutuu, kun kolme neljästä mittarista toteutuu.

3. Asiakaskokemuksen parantaminen

Mittarit:

- koko toimialan asiakastyytyväisyys paranee edellisvuodesta,
- digitaalinen asiakkuus: Yhteinen tavoite Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan (Kuvan) kanssa tukemaan kaupungin oma.helsinki -palvelun profiilipilotointia ja sen käyttöä Helsinki -sovelluksessa. Mittari: Kymppitutkii oma.helsinki -ratkaisun mahdollisuudet ja kokeilee sitä ainakin yhdessä palvelussa.

Tavoite toteutuu, kun molemmat mittarit toteutuvat.

4. Tilojen ja alueiden monipuolinen ja tehokas käyttö

Mittari:

- tyhjien tilojen osuus enintään 4 %.

Tavoite toteutuu, kun mittari on toteutunut.

Käyttötalous

Kaupunkiympäristön toimialan talousarvio on laadittu kaupunginhallituksen 28.5.2018 hyväksymään kokonaisraamiin.

Kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2019 talousarvioehdotuksen käyttötalouden tulojen yhteenlaskettu loppusumma on 1 001,6 milj. euroa ja menojen 488,2 milj. euroa.

Talousarviokohdan 31001 Kaupunkirakenne toimintamenot ovat valtuustoon nähden sitovia. Kaupunkirakenteen talousarvioehdotuksen raamin mukaiset käyttötalouden tulot ovat 457,4 milj. euroa ja käyttömenot 188,8 milj. euroa.

Talousarviokohdan 31002 Rakennukset toimintakate on valtuustoon nähden sitova. Rakennukset talousarvioehdotuksen raamin mukainen sitova toimintakate on 241,1 milj. euroa.

Talousarviokohdan 31003 Asuntotuotanto toimintakate on valtuustoon nähden sitova. Asuntotuotannon talousarvioehdotuksen raamin mukainen sitova toimintakate on 3,7 milj. euroa.

Talousarviokohdan 31004 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet talousarvioehdotuksen raamin mukaiset maksuosuudet ovat 204,1 milj. euroa.

Talousarviokohdan 31006 Tuki HKL-liikennelaitokselle tuki on talousarvioehdotuksen raamin mukainen 25,6 milj.

Avustukset

Asuintalojen hissien rakentaminen

Asuintalojen hissien rakentamiseen esitetään talousarviossa avustusmäärärahaa 1,6 milj. euroa. Tavoitteena on noin 60 hissien rakentaminen.

Ympäristö- ja lupajaosto

Ympäristö- ja lupajaostolle esitetään talousarviossa avustusmäärärahoihin 0,06 milj. euroa. Ympäristö- ja lupajaosto saa huomattavan paljon laadukkaita hakemuksia toimintaan, jolla suoraan tuetaan kaupungin ympäristönsuojeluun ja ympäristöterveydenhuoltoon liittyvien kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy

Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy:lle esitetään talousarviossa avustusmäärärahoihin 0,09 milj. euroa. Kierrätyskeskuksen toiminta on merkittävästi laajentunut, se on perustanut uusia myymälöitä ja luonut uusia toimintatapoja. Toimenpiteet eivät kuitenkaan vielä tuo taloudellista tulosta ja keskuksen tukeminen on tarpeen Helsingin strategiassakin korostetun kiertotalouden edistämiseksi.

Investoinnit

Investoinnit, tulot

Talousarviokohdat 80150 kiinteä omaisuus ja 807 muu pääomatalous

Investointitulot koostuvat maan ja rakennusten myynneistä, josta investointeihin kirjataan tasearvo ja erotuksena syntyvät myyntivoitot/tappiot kirjataan talousarviokohtaan Kaupunkirakenne.

Vuonna 2019 on kiinteistöomaisuutta arvioitu myytävän noin 100 milj. eurolla ja rakennuksia noin 8 milj. eurolla.

Investoinnit, menot

Talousarviokohtaan 8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostoihin ja lunastuksiin sekä kaavoituskorvauksiin kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 10 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen sekä täydennyskorvaukset ja korvausinvestoinnit kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 24,8 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 802 Rakennukset kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 260,1 milj. euron määrärahaa uudis-, lisärakennus- ja korjaushankkeisiin.

Talousarviokohtaan 803 kadut ja liikenneväylät kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 62,4 milj. euron määrärahaa uudisrakentamiseen, perusparannukseen sekä muihin investointeihin.

Talousarviokohtaan 804 puistot ja liikunta-alueet kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 12 milj. euron määrärahaa uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjauksiin sekä pääosin liikuntapaikkojen ja ulkoilun alueiden peruskorjauksiin.

Talousarviokohtaan 80503 Irtaimen omaisuuden perushankinta kaupunkiympäristön toimialan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 5,8 milj. euron määrärahaa tietotekniikka- ja muihin hankintoihin.

Talousarviokohtaan 8 06 01 Hitas-osakkeiden ostaminen kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 1 milj. euron määrärahaa.

Talousarvioehdotukseen sisällytettävät tarpeet

Lautakunta toteaa, että talousarvioraami ei mahdollista kaikkien kaupunkistrategian mukaisten tarpeiden toteuttamista ja esittää näihin kohdistettavaksi kaupunginhallituksen käyttövaroihin sisällytetyjä varoja. Talousarvioehdotukseen sisällytettävät tarpeet on koottu aiheittain seuraavasti ja tarkempi erittely on tämän esityksen liitteenä 13.

Asuntotuotannon edellytysten turvaaminen

21.08.2018

- käyttömenot 0,3 milj. euroa
- käyttömenot (toimintakate) -0,3 milj. euroa
- investointimenot 16,2 milj. euroa

Tilahankkeiden ylläpito ja investoinnit

- käyttömenot (toimintakate) -6,5 milj. euroa
- investointimenot 5,3 milj. euroa

Katujen ja viheralueiden ylläpito

- käyttömenot 6,35 milj. euroa
- investointimenot 1,0 milj. euroa

Liikennejärjestelmän kehittäminen

- käyttömenot 0,4 milj. euroa
- investointimenot 3,0 milj. euroa

Toimialan digitalisaatio-ohjelman toteuttaminen

- investointimenot 0,5 milj. euroa

Puistoinvestointien taso

- investointimenot 6,5 milj. euroa

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioehdotus 2019 1
- 2 Tilankäyttöohjelma 2019-2028 2
- 3 Määrä ja taloustavoitteet 31001 kaupunkirakenne 3
- 4 Määrä ja taloustavoitteet 31002 Rakennukset 4
- 5 Määrä ja taloustavoitteet 31003 Asuntotuotanto 5
- 6 Tuki HSL_HSY 2019_2021 6
- 7 Hankeohjelma kiinteä omaisuus 2019-2028 7
- 8 Hankeohjelma talonrakennukset 8
- 9 Hankeohjelma Vuokra- ja osakehankeet 2019-2021 9
- 10 Hankeohjelma Yleiset alueet 2018_2028 10
- 11 Hankekartat liikenneinvestoinnit 2019_2028 11
- 12 Irtaimen omaisuuden perushankinnat 2019-2028 12
- 13 Resurssilisätarpeet TAE19 13
- 14 Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan 14

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Sörnäistenkatu 1
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alvno
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Toimeksianto ja tiedoksi

Toimeksianto Kaupunginkanslia/Talous- ja suunnitteluosasto/Hietämäki
Ari
Tiedoksi Kaupunginkanslia/Viljakainen Juha

§ 382

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Eveliina Heinäluoman ym. talousarvioaloitteesta, joka koskee Myllypuron metrokorttelin kehittämisen suunnittelua

HEL 2018-003232 T 00 00 03

Hankennumero 5264_167

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Myllypuron metroasemalla on voimassa asemakaava vuodelta 2004. Siinä koko Kehä I:n ja Myllypurontien–Alakiventien välinen alue suunniteltiin kokonaisuutena, jossa on varaukset laajoille toimitilakortteleille. Samana vuonna tuli voimaan Myllypuron ostoskeskuksen uudistava asemakaava. Vuonna 2009 Kehä I:n itäpuolella tuli voimaan asemakaava, jossa asunto- ja toimitila-alueita laajennettiin.

Vanha Paragonin painotalo muutettiin liikuntapalvelujen monitoimihalliksi – Liikuntamylyksi 2000-luvun alussa ja on tällä hetkellä erittäin tehokkaassa käytössä. Asemakaavojen mukaisesta toimitilarakentamisesta on toteutunut Myllypuron terveysasema vuonna 2012. Tänä vuonna toteutuu Metropolian ensimmäinen vaihe ja vuonna 2019 toinen vaihe. Metropoliasa tulee olemaan noin 6 000 opiskelijaa.

Kaupunkiympäristölautakunta myönsi 26.9.2017 Verkkokauppa.com Oyj:lle voimassa olevan asemakaavan mukaisen suunnitteluvarauksen Myllypurontien eteläpuolelle (tontit 45166/1 ja 45167/1 sekä Alakivenkujan ja Jauhokivenkujan alueet). Kyseisten toimitilatonttien rakennusoikeus on yhteensä 44 000 k-m².

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017 linjataan, että ”Myllypuroon ammattikorkeakoulu Metropolian yhteyteen muodostetaan kansainvälisesti kiinnostava rakennusalan kampus, jossa koulutetaan ammattikorkeakoulutason ja toisen asteen ammattilaisia.” Toisen asteen rakennusalan koulutukselle on kaavailtu tilaa metroaseman läheisiltä toimitilatonteilta. Toteutuessaan hankkeen koko tulisi olemaan useita tuhansia kerrosneliömetrejä.

Myös Myllypuron kerrostaloalueelle, lähelle metroasemaa, on kaavoitettu viime vuosina runsaasti täydennysrakentamista. Ostoskeskuksen lähiympäristön kaavamutoksen yhteydessä 2000-luvun alussa kaavoitettiin noin 50 000 k-m² asuntorakentamista. Myllymatkantie 6 ja Myllypurontie 22:n ja Yläkiventie 2, 4, 5 ja 8:n vuonna 2015 voimaan tulleei-

den asemakaavamuutosten myötä kaavavaranto kasvaa yhteensä 30 000 k-m². Vielä vireillä ovat Tuulimyllyntie 3:n ja Myllymatkantie 1:n asemakaavamuutokset.

Myllypurontielle on laadittu katusuunnitelmat metroaukiolle, Myllyruuhentienpolulle sekä Myllypurontielle välille Kehä I–Kiviparantie. Nämä on tarkoitus toteuttaa Metropolian hankkeen valmistumisen yhteydessä.

Nykyisessä asemakaavassa on joitakin liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen tarkistustarpeita. Nämä eivät kuitenkaan ole tällä hetkellä ajankohdaisiakaan vaan kannattaa tehdä vasta siinä yhteydessä, jos metroradan päälle tuleva rakentaminen muutoinkin edellyttää kaavamuutosta.

Merkittävä osa Myllypuron keskustan toimitilakaavasta on joko toteutunut, suunnitteilla tai rakenteilla. Suunnitteilla olevien ja toteutuneiden hankkeiden myötä metroaseman lähiympäristöön on ollut paljon voimassa olevan kaavan mukaista kiinnostusta viime aikoina useilta tahoilta. Huomattavasti kasvavien työpaikka- ja opiskelupaikkamäärien myötä Myllypuron keskuksen palvelujen, mm. kaupallisten- ja liikunta- palvelujen kysynnän odotetaan kasvavan huomattavasti.

Myllypuron toimitilakaava on toimintojensa osalta edelleen ajan tasalla. Voimassa oleva asemakaavamerkintä KTY metroaseman ympäristössä on joustava. Se sallii toimistorakennukset sekä terveydenhuollon, opetuksen, kulttuuripalvelujen ja ympäristöhäiriötä tuottamattoman pieniteollisuuden rakennukset. Asemakaavalla ei ole siitä syystä päivitystarvetta. Mikäli kortteleihin olisi tulossa jokin sellainen alueelle sopiva hanke, joka edellyttää asemakaavan muutosta, valmistellaan kaavamuutoksen pohjalta ja tarkistetaan samalla ympäröivien alueiden liikenne- ja pysäköintijärjestelyt. Erillistä määrärahaa kaavamuutoksen laatimiseen ei tarvita.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Laura Hietakorpi, arkkitehti, puhelin: 310 37047
laura.hietakorpi(a)hel.fi
Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37129
jussi.jaaska(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

21.08.2018

Asia/7

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Eveliina Heinäluoma ja 10 muuta valtuutettua ovat tehneet 14.3.2018 seuraavan talousarvioaloitteen:

Myllypuron metrokorttelin kehittämisen suunnittelu käyntiin

Myllypuron vetovoima kasvaa entisestään Metropolian ammattikorkeakoulun vuoden 2018 kesällä valmistuvan kampuksen myötä. Kampuksen yhtenä tehtävänä on kiihdyttää myönteistä aluekehitystä vahvistamalla yritystoimintaa ja työpaikkamäärää sekä houkuttelevuutta asuinpaikkana.

Metroasema on äskettäin uusittu, mutta korttelin ympärillä ja yläpuolella oleva tila odottaa vielä suunnittelun käynnistymistä. Voimassa oleva toimitilakaava vuodelta 2004 ei ole lähtenyt toteutumaan sellaisenaan. Helsingin uusi kaupunkistrategia painottaa täydennysrakentamista ja liikenteen solmukohtien varteen keskittyvää rakentamista. Tontille voisi rakentaa tiloja esim. Metropolian startup-yrityksille, toimistohotelille, maanalaiselle parkkihallille ja asunnoille.

Esitän, että Helsingin kaupunki varaa vuoden 2019 talousarviovalmistelussa metrokorttelin suunnittelua varten tarvittavat määrärahat.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle yhtä aikaa talousarvioehdotuksen kanssa 21.8.2018.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Laura Hietakorpi, arkkitehti, puhelin: 310 37047
laura.hietakorpi(a)hel.fi
Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37129
jussi.jaaska(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Heinäluoma Eveliina Talousarvioaloite Kvsto 14032018 24

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 383

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Kauko Koskisen ym. talousarvioaloitteesta sorateiden
kunnostamisesta ja asfaltoinnista**

HEL 2018-003214 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingissä on tällä hetkellä rakentamattomia sorakatuja kaiken kaikkiaan 210. Niiden yhteispituus on noin 36 kilometriä. Luvuissa ei ole mukana Östersundomin liitosalueen soratiet.

Koillisen suurpiirin alueella sorakatuja kokonaispituus on noin 22 kilometriä eli noin 61 % sorakatuja kokonaispituudesta. Kaikkien sorakatuja rakentaminen kestopäällysteiseksi kaduiksi maksaa 2018 hintatasolla noin 46 milj. euroa, josta koillisen suurpiirin osuus noin 26 milj. euroa.

Asuntotuotantotavoitteen (7 000 asuntoa/vuosi) ja työpaikkarakentamisen edellyttämä uusien katujen rakentaminen on lykännyt sorakatuja rakentamista. Sorakatuja rakentamiseen on vuosina 2007–2018 käytetty keskimäärin käytetty 1,4 milj. euroa vuodessa. Mikäli nykyinen investointitaso sorakatuja rakentamisessa jatkuu, kestää kaikkien sorakatuja rakentaminen noin 32 vuotta. Sorakatuja rakennetaan nykyisellään osana täydennysrakentamiskohteita.

Sorakatuja rakentamista toivotaan lukuisissa kaupungille tulevissa asukaspalautteissa. Suunnittelu- ja rakentamisvaiheen yksittäisissä palautteissa sorakatuja halutaan myös suojella kaupunkikuvaan sopivina ja osana sodan jälkeisen Suomen rintamamiestaloalueiden kulttuurihistoriaa.

Sorakatuja rakentaminen aiheuttaa myös asukkaille kuluja. Vanhoilla omakotialueilla tonteilla ei ole usein hulevesiviemärointiä tai hulevesiviemärit purkavat sorakatuja sivuojiin. Sorakadun rakentamisen yhteydessä sivuojat pääsääntöisesti poistuvat ja kiinteistöille syntyy velvoite liittyä hulevesiviemäriin. Tästä voi aiheutua kiinteistöille kuluja. Sorakatuja varsilla olevilta kiinteistöiltä ei tällä hetkellä peritä kadunpitomaksua. Sorakadun rakentamisen ja kadunpitopäätöksen jälkeen alkaa kiinteistöjen kadunpitomaksun maksuvelvoite.

Talousarvioaloitteessa esitetään, että kaikki sorakadut tulisi saada rakennetuksi vuoteen 2036 mennessä ja talousarvioon varataan

5 milj. euroa vuosittain sorakatuja rakentamiseen. Tavoitteen saavuttamiseksi vastaava summa tulee ottaa myös taloussuunnitelmaan niin, että vanhat soratiet tulevat kunnostetuiksi vuoteen 2036 mennessä.

Kaupunkiympäristölautakunnalle osoitettavat katuinvestointimäärärahat jaetaan useisiin talousarvion alakohtiin. Projektialueiden ja liikenneviraston yhteishankkeiden määrärahat osoitetaan kaupunginhallituksen käyttöön. Määrärahojen jääminen käyttämättä joltakin talousarvion alakohtalta ei tarkoita, että rahat olisivat säästyneet. Määrärahojen käyttämättä jääminen johtuu siitä, että investointitarpeen ajankohta on siirtynyt myöhemmäksi. Käyttämättä jääneet määrärahat haetaan ylitysoikeutena siirtyväksi seuraavalle vuodelle ja ne voidaan käyttää myöhemmin vain siihen tarkoitukseen, jolle rahoitus on alun perinkin osoitettu. Toiselta talousarvion alakohtalta käyttämättä jääneiden määrärahojen käyttäminen sorakatuja rakentamiseen ei siis ole mahdollista.

Lautakunta toteaa, että tavoite vuoden 1946 alueliitoksista peräisin olevien sorakatuja rakentamisesta hyväksytyin katusuunnitelman mukaisiksi kestopäällysteisiksi kaduiksi on oikea. Aloitteen aikataulutavoite edellyttäisi toteutuakseen joko katujen investointimäärärahan korottamista vuositasolla noin 5 milj. eurolla tai asuntotuotantotavoitteista tinkimistä sorakatuja rakentamisen hyväksi. Sorakatuja rakennetaan tällä hetkellä lähinnä asuntotuotannon edellyttämään alueiden täydennysrakentamiseen tukeutuen.

Kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotukseen ei lähivuosina sisälly sorakatuja rakentamista aloitteessa esitetystä laajuudesta. Täydennysrakentamisen edellyttämien sorakatuja rakentaminen sisältyy talousarvioehdotuksen alakohtaan 8 03 01 01 Uudisrakentaminen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jarkko Karttunen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 38360
jarkko.karttunen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kauko Koskinen ym. talousarvioaloite Kvsto 14.3.2018 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Kauko Koskinen sekä 10 muuta valtuutettua ovat tehneet 14.3.2018 seuraavan talousarvioaloitteen:

Esitetään vuoden 2019 talousarvioon varattavaksi vähintään 5 milj. euroa Koillis-Helsingin sorateiden kunnostamiseen ja asfaltoimiseen. Sama summa esitetään toistuvaksi taloussuunnitelmassa vuosittain niin, että soratiet tulevat kunnostetuiksi vuoteen 2036 mennessä.

Sorakadut ja niiden rahoitus

Helsingin katuverkkoon sisältyy edelleen huomattava joukko rakentamattomia sorakatuja. Sorakadut ovat pääosin perua vuonna 1946 tehdystä alueliitoksista. Sorakadut olivat pitkään yksityisten tiehoitokuntien ylläpitämiä teitä, kunnes kaupunki otti ne hoitoonsa 1980-luvulla.

Tällä hetkellä rakentamattomia sorakatuja on kaikkiaan 210. Niiden yhteispituus on noin 36 kilometriä. Kaikkien katujen rakentaminen kestopäällysteiseksi kaduiksi maksaisi 2018 hintatasolla noin 46 milj. euroa. Määrässä eivät ole mukana Östersundomin alueliitoksessa Helsingille siirtyneiden alueiden soratiet.

Koillisessa suurpiirissä sorakatuja on 151, joka on noin 72 % sorakatu-
jen lukumäärästä. Koillisen suurpiirin sorakatu-
jen yhteispituus on noin 22 kilometriä (61 % sorakatu-
jen kokonaispituudesta) ja niiden rakentaminen kestopäällysteiseksi kaduiksi maksaisi noin 26 milj. euroa.

Kun rakennusvirasto inventoi kesällä 2007 rakentamattomat sorakadut, oli niitä tuolloin yhteensä 262 katuja. Rakentamattomien sorakatu-
jen määrä on vähentynyt viimeisen yhdentoista vuoden aikana 52 kadulla. Vuosittain on siis rakennettu noin 5 sorakatuja. Sorakatu-
jen rakentamiseen on vuoden 2007 jälkeen käytetty noin 16 milj. euroa eli keskimää-
rin 1,4 milj. euroa vuosittain. Mikäli viime vuosina toteutunut investointi-
taso sorakatu-
jen rakentamisessa jatkuisi, kestää kaikkien sorakatu-
jen rakentaminen noin 32 vuotta. Vuonna 2017 valmistui neljä sorakatuja. Rakenteilla on tällä hetkellä 4 sorakatuja.

Sorakatu-
jen rakentamiseen on käytetty talousarvion investointimäärä-
rahoja talousarviokohdasta 8 03 01 01 katujen uudisrakentaminen. Ka-
tu-
jen uudisrakentamisen määräraha osoitetaan talousarviossa suurpii-
reittäin sekä lisäksi melusteet. Koillisen suurpiirin uudisrakentamisen rahoitus vuodelle 2018 on 5 milj. euroa ja esitys vuodelle 2019 on 4 milj. euroa. Asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseksi ja työpaikkarakentamisen edistämiseksi kohteita on priorisoitu sorakatu-
jen rakentami-

sen edelle. Sorakatuja rakentaminen keskittyy kohteisiin, joissa sorakatuja rakentaminen on edellytys asuntotuotannon täydennysrakentamiselle. Nykyinen katujen investointimäärärahaso ei mahdollista nykyistä laajempaa toteutusohjelmaa sorakatuja rakentamiseksi.

Koko katujen rakentamisen investointimääräraha vuodelle 2019 on 134,46 milj. euroa. Tästä talousarvion alakohdan 8 03 01 01 Uudisrakentaminen osuus on 17,1 milj. euroa. Tähän ei ole tulossa merkittävää muutosta lähivuosina. Vaikka katujen perusparantamiseen, projektialueiden katujen rakentamiseen, pyöräteiden rakentamiseen ja liikenneviraston yhteishankkeisiin varattuja määrärahoja on viime vuosina jäänyt käyttämättä, eivät nämä rahat ole käytettävissä sorakatuja rakentamiseen. Määrärahojen siirtäminen talousarviokohdalta toiselle edellyttäisi kaupunginvaltuuston päätöksen. Vuositasolla määrärahojen jääminen käyttämättä joltakin talousarviokohdalta ei tarkoita, että rahat olisivat säästyneet. Tämä johtuu siitä, että investointitarpeen ajankohta on siirtynyt myöhemmäksi. Käyttämättä jääneet määrärahat haetaan ylitysoikeutena siirtyväksi seuraavalle vuodelle ja voidaan käyttää myöhemmin vain siihen tarkoitukseen, jolle rahoitus on alun perinkin osoitettu.

Talousarvioaloitteessa esitetään, että kaikki Koillis-Helsingin sorakadut tulisi saada rakennetuksi vuoteen 2036 mennessä, jolloin tulee kuluneeksi 80 vuotta alueen liittamisestä Helsinkiin. Tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi, että sorakatuja rakentamiseen olisi käytettävissä vuosittain vähintään 5 milj. euroa. Tavoitteen toteutumiseksi katujen uudisrakentamisen investointimäärärahaa tulisi kasvattaa vuositasolla noin 5 milj. eurolla, leikkaamatta vastaavaa summaa muusta katujen investointirahoituksesta. Lisärahoitus tulee kohdistaa pääosin koillisen suurpiirin katujen uudisrakentamiseen.

Sorakatuja hoitovastuu on rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuudessa ylläpito -palvelussa. Ylläpito sisältää pinnan reikiintymisen korjauksen, sivuoja perkaamista ja vastaavia hoidollisia toimenpiteitä katujen liikennekelpoisuuden varmistamiseksi.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää talousarvioaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jarkko Karttunen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 38360
jarkko.karttunen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kauko Koskinen ym. talousarvioaloite Kvsto 14.3.2018 asia 9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 384

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ym. talousarvioaloitteesta kos-
kien Sibeliuksen puiston kunnostussuunnitelmaa**

HEL 2018-003215 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Sibeliuksen puiston peruskorjaustarve on todettu Kampinmalmin ja Töölön aluesuunnitelmassa vuosille 2017 - 2026. Aluesuunnitelman yhteydessä puistoon laadittiin hankeohjelma, jossa peruskorjauksen alustava kustannusarvio on 530 000 euroa. Hankeohjelmassa tarkastellaan Sibeliuksen puistoa, sen osa-alueita ja palveluita kokonaisuutena sekä huomioidaan puiston asema puistohistoriallisesti merkittävänä kohteena. Puiston kunnostuksen alustava kustannusarvio perustuu alueen huonokuntoisimpiin osiin, kuten Sibeliuksen monumentin ympäristöön kohdistuviin toimenpiteisiin. Tavoitteena on myös selkeyttää puiston reitistöä ja kehittää puiston eri osien välistä yhteyttä Mechelininkadun molemmin puolin. Kunnostuksessa on varauduttu myös pienimuotoiseen musiikkitapahtumien pitopaikkaan.

Kaupunkiympäristötoimialan talousarvioehdotuksessa on varauduttu Sibeliuksen puiston kunnostamisen suunnitteluun vuonna 2019 ja korjauksen toteutus ajoittuu vuosille 2020 - 2021. Tätä hanketta laajempaa kunnostusta olisi haasteellista rahoittaa puistojen investointiraamin puitteissa niin, että alueellinen tasapuolisuus ja kiireellisten hankkeiden toteuttaminen eivät kärsisi.

Sibeliuksen puisto on merkittävä Helsingin keskeisenä nähtävyytenä, ja kävijämäärät ovat suuret. Erillisrahoituksen myötä puiston kehittämiseen olisi mahdollista panostaa normaalia peruskorjausta enemmän.

Kunnostus ja kehittäminen tulee suunnitella huomioiden puiston historialliset, arkkitehtoniset, maisema-arkkitehtoniset, kaupunkirakennustaiteelliset, kaupunkikuvalliset, kaupunkirakenteelliset ja kasvilajistolliset arvot. Tämän hetken arvion mukaan arvokkaaseen ympäristöön ei ole mahdollista sovittaa Mechelininkadun ylittävää siltaa ja sen vaatimia ramppi- ja porrasjärjestelyjä ilman, että arvoympäristö kärsisi ja vaarantuisi. Myös laaja konserttikäyttö tai uusien rakennusten sovittaminen puiston arvoihin on hyvin haasteellista.

Sibeliuksen puistossa on City-WC Merikannontien varressa. Puistoon tulee toinen City-WC Mechelininkadun ja Rajasaarentien kulmaukseen. City-WC:n sijoituksessa on huomioitu kaupungin laajuinen käymäläverkosto, käyttöpaine ja Sibeliuksen puiston arvot. Uuden WC:n suunnittelu on käynnissä. Arvioitu toteutus tapahtuu kesällä 2019. Väliaikaisesti nykyisen City-WC:n viereen on tuotu neljä lisä-WC:tä.

Villa Brävallan käyttötarkoitusta tarkastellaan Rajasaarentie 6:n asemakaavanmuutoksessa. Lähtökohtana on lohkoa nykyinen päiväkodin tontti kahdeksi erilliseksi tontiksi ja muuttaa huvilan tontin käyttötarkoitus siten, että myymälä- tai liiketilat sekä asuminen osassa rakennusta mahdollistuisivat ja Villa Brävalla voitaisiin myydä.

Talousarvioaloitteessa ehdotetut toiminnot ovat alueen maankäyttöisten tavoitteiden mukaisia. Tavoite on, että rakennukseen saadaan asuminen lisäksi palveluita matkailijoille ja asukkaille. Rakennus tarvitsee kuitenkin mittavia korjaustoimenpiteitä ennen käyttöönottoa. Kaupungilla ei ole mahdollisuutta tehdä tarvittavaa investointia huvilan kunnostamiseksi ja pitämiseen kaupungin omistuksessa, ja se on tällä hetkellä tyhjillään. Villa Brävallan hyödyntämistä osana Sibeliuksen puistoa tutkitaan asemakaavanmuutoksen ja puiston peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä. Peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä tutkitaan, tuleeko Villa Brävallaan myös yleisö-WC esimerkiksi myymälän tai kahvilanyhteyteen.

Aloitteen lisämäärärahalle ei ole tarvetta vuonna 2019. Puiston rakentaminen ajoittuu vuosiin 2020 - 2021. Lisärahan tarve ajoittuu näihin vuosiin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Aino Leskinen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 20825
aino.leskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Asko-Seljavaara Sirpa Talousarvioaloite Kvsto 14032018 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaara ja 20 muuta valtuutettua ovat tehneet seuraavan talousarvioaloitteen:

Kuvanveistäjä Eila Hiltusen Sibeliuksen monumentti vihittiin 50 vuotta sitten. Nyt se on Helsingin keskeisin nähtävyys yhdessä TempPELLIAUKION kirkon kanssa. Puistossa vierailee puoli miljoonaa risteily- ja ryhmämatkalaista vuodessa. Matkailija viipty nukKAVIERUSSA ympäristössä 10-15 minuuttia. Kaupunki on piilottanut 2 wc:tä alueelle ja niihin on ruuhka-aikana paha jono.

Puiston luoteisosassa sijaitsee tyhjillään oleva Villa Bråvall, josta saisi korkeatasoisen vierailijakeskuksen vuokraamalla se yrittäjälle.

Valtuutettu Björn Månssonin aloite esiintymislavasta on hyväksytty valtuustossa. Allekirjoittaneen valtuustoaloite wc-tilojen lisäämisestä on kh:n palauttamana valmistelussa.

Eila Hiltusen perikunta esittää Sibeliuksen puistoon veistosnäyttelyä ja jalankulkusiltaa Mechelininkadun yli.

Turismi on Helsingin tärkeimpiä elinkeinoja, joten pääkohteet kuten Sibeliuksen puisto pitää pikaisesti elvyttää ja luoda houkutteleva vierailukohde. Kaupunki on tehnyt kevyen suunnitelman kunnostamisesta ja varannut siihen 500 000 euroa (?).

Me allekirjoittajat esitämme kaupungin 2019 budjettiin 2 milj euron määrärahaa Sibeliuksen puiston elvytysuunnitelman tekemiseksi ja hankkeen aloittamiseksi.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää talousarvioaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Aino Leskinen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 20825
aino.leskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Asko-Seljavaara Sirpa Talousarvioaloite Kvsto 14032018 7

21.08.2018

Asia/9

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 385

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Maria Ohisalon ym. talousarvioaloitteesta koskien asu- misneuvonnan vahvistamista ja häätöjen ehkäisyä

HEL 2018-003229 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Asumisneuvojatoiminta Helsingissä

Asumisneuvonta on asumissosiaalisia ongelmia ennaltaehkäisevää toimintaa, jonka avulla pyritään estämään vuokravelan syntyminen, ehkäisemään häätöjä ja turvaamaan asuminen kaikissa tilanteissa.

Asumisneuvontatyö käynnistyi Helsingissä kokeiluluonteisesti jo vuosina 1999 -2004 osana Urban I ja Urban II – ohjelmia sekä Equal-projektia. Helsingin kaupungin oma asumisneuvojatoiminta aloitettiin vuonna 2006 ja vakiinnutettiin vuonna 2011. Kaupungin organisaatiossa toiminta kuuluu sosiaali- ja terveystoimialalle. Asumisneuvonnan tiimissä toimii kaikkiaan 16 asumisneuvojaa, jotka ovat kaupungin sosiaalityöntekijöitä. Huhtikuusta 2017 alkaen on tiimin kumppanina toiminut myös psykiatrinen sairaanhoitaja. Asumisneuvojat työskentelevät eri sosiaali-palvelupisteissä ja osassa Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka Oy) alueyhtiöistä. Asumisneuvojien yhteistyöverkostoon kuuluvat muun muassa vuokrataloyhtiöt, isännöitsijät, sosiaali- ja terveystoimi, järjestöt, seurakunta, asumispalvelut, Kansaneläkelaitos ja Ulosottovirasto.

Valtio (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) myöntää avustusta asumisneuvontaan talousarvioon varaamiensa määrärahojen puitteissa. Vuosina 2016 - 2018 myönnettiin avustusta 2,7 M€ eli 900 000 €/vuosi.

Asumisneuvojatoiminnan vaikuttavuudesta

TA - Kaupunkitutkimus Oy:n asumisneuvonnan vaikuttavuusanalyysi osoitti vuonna 2010, että häätöjen määrä väheni 32 % niissä Helsingin kaupungin kiinteistöyhtiöissä, joissa on ollut käytettävissä asumisneuvonta-palvelua, verrattuna niihin, joissa palvelua ei ollut. Sama kehitys jatkui myöhempinä vuosina, esimerkiksi vuodesta 2016 vuoteen 2017 Heka Oy:n vireille pantujen häätöjen määrä väheni noin 26 %.

Yhden häätöprosessin kustannukset voivat analyysin mukaan olla 5000–20 000 euroa ja ne jäivät usein luottotappioiksi. Asumisneuvonta

21.08.2018

tuon häättöjen vähenemisen kautta julkistalouteen ja kansantalouteen merkittäviä säästöjä, jotka ylittävät toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Asumisneuvonnan laajentaminen

Asuminen on tärkeä osa hyvinvointia. Asunnottomuus aiheuttaa nopeasti syrjäytymistä ja vaikutukset ulottuvat ihmisten terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon ja sosiaalisiin suhteisiin.

Asumisneuvonnan vahvistaminen ja vakiinnuttaminen tuodaan esiin yhtenä asunnottomuutta ehkäisevänä toimenpiteenä myös valtioneuvoston 9.6.2016 hyväksymässä Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmassa 2016 – 2019. Ohjelman mukaan ympäristöministeriö ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus edistävät asumisneuvonnan laajentamista kaikkiin isoihin kaupunkeihin ja kehyskuntiin.

Asumisneuvontatoiminnan laajentaminen Helsingissä mahdollistaisi nykyistä paremmin kaikkien kaupunkilaisten tasavertaisen asumisneuvontapalvelun saannin ja lisäisi mahdollisuutta puuttua ajoissa asumisen häiriötilanteisiin. Vuokravelkojen takia asunnostaan hädettyjen ja luottotietonsa menettäneiden asema asuntomarkkinoilla on erittäin vaikea. Vaihtoehtoja ei juuri ole, sillä useimmat vuokranantajat eivät ota vuokralaiseksi luottotietonsa menettäneitä. Siksi uutta vuokra-asuntoa haetaan usein vain kaupungilta. Helsingin kaupungilla asukasvalinnoista vastaava asuntopalvelut-yksikkö tekee haastavissa asukasvalintatilanteissa yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimen sosiaalityöntekijöiden ja asumisneuvonnan kanssa.

Asumisneuvojatoiminta kuuluu hallinnollisesti sosiaali- ja terveystoimen alaisuuteen, joten toiminnan laajentamisella ei ole vaikutusta kaupunkiympäristön toimialan budjettiin.

Asumisneuvonnan avulla pystytään onnistuneesti ennaltaehkäisemään asumisen ongelmia ja vähentämään häättöjä. Tätä kautta tapahtuva hyvinvoinnin ja turvallisuudentunteen lisääminen hyödyttää toteutuessaan kaikkia kuntalaisia

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Marjaana Santala, lakimies, puhelin: 310 34108
marjaana.santala(a)hel.fi
Merja Liski, yksikön päällikkö, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Maria Ohisalo sekä 24 muuta valtuutettua ovat tehneet 14.3.2018 seuraavan talousarvioaloitteen:

Valtakunnanvoudinviraston mukaan häätöjen määrä Helsingissä on kasvanut. Vuonna 2016 vireilletulleiden häätöjen määrä Helsingissä oli 964, toimeenpantuja häätöjä oli 245. Vuonna 2017 vireilletulleita häätöjä oli 966, mutta toimeenpantuja häätöjä kuitenkin jo 372.

Asumisneuvonnan vaikuttavuusanalyysi vuonna 2010 on osoittanut, että asumisneuvonnan avulla häätöjen määrä on vähentynyt 32 % niissä Helsingin kaupungin kiinteistöyhtiöissä, joissa on ollut käytettävissä asumisneuvontapalvelua, verrattuna niihin, joissa palvelua ei ole ollut. TA Kaupunkitutkimuksen mukaan yksittäisten häätöjen hinta kiinteistöyhtiöille vaihtelee välillä 5 000-20 000 euroa.

Kasvavassa kaupungissa asumiseen tarvitaan jatkossa yhä enemmän tukea. Parhaimmillaan asumisneuvonnan vahvistaminen ehkäisee asuminen ongelmia ja katkeamista sekä säästää kustannuksia.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme asumisneuvontaan neljän uuden työntekijän lisäresursointia (nykyään 16 työntekijää), jotta häätöjä ja esimerkiksi vuokratien kertymistä sekä asuinyhteisöjen sisäisiä konfliktitilanteita voidaan jatkossa ehkäistä tehokkaammin.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää talousarvioaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Marjaana Santala, lakimies, puhelin: 310 34108
marjaana.santala(a)hel.fi

21.08.2018

Asia/10

Merja Liski, yksikön päällikkö, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 386

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Heimo Laaksosen ym. talousarvioaloitteesta koskien Ylä-Malmin torin suihkulähteen saneeraamista

HEL 2018-003222 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Malmi on toinen Helsingin osakesukuksista ja koillisen Helsingin keskeisiä joukkoliikenteellisiä solmukohtia. Malmin kehittäminen ja profiilin nosto on kaupunkiympäristön toimialan kohteena seuraavina vuosina. Malmin keskuksen julkista tilaa on jo kehitetty viime vuosien aikana muun muassa lähiörahaston avulla.

Ylä- ja Ala-Malmin torit ovat tärkeä osa Malmin julkista tilaa, joiden viihtyisyyttä voidaan parantaa. Ylä-Malmin torilla sijaitseva suihkulähde on ollut toria elävöittävä elementti. Suihkulähde ei ole käytössä vuotavan rakenteen ja ylläpitokustannusten vuoksi.

Malmin keskus muuttuu täydennysrakentamisen myötä. Asemakaavapalvelu valmistelee Malmin keskustan kehittämisen visiota ja periaatteita. Työ pohjautuu yleiskaavan tavoitteisiin. Ylä-Malmin torin alueella selvitetään täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Torin tai sen vesiaiheen peruskorjauksen suunnittelu ei ole tässä vaiheessa tarkoituksenmukaista ennen, kuin asemakaavoituksen vaikutukset alueeseen ovat selvillä.

Edellä mainitun lisäksi Ylä-Malmin torin suihkulähteen uudelleen rakentaminen toimivaksi ja vuotamattomaksi ei ole tarkoituksenmukaista suurten korjauskustannusten ja altaan isohkosta koosta johtuvien ylläpitokustannusten vuoksi. Yhden suihkulähteen ylläpitokustannukset käyttökautena sen koosta riippuen ovat noin 2000 - 5000 euroa kuu-kaudessa. Altaan kunnostamiseen ei ole varauduttu investointiohjelmassa. Sen sijaan Ylä-Malmin toria voidaan kaunistaa kukka- ja muilla istutuksilla.

Edellä mainittujen seikkojen johdosta Ylä-Malmin torin suihkulähteen kunnostamiseen ei ole varauduttu lisämäärärahalla talousarvioehdotuksessa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

21.08.2018

Lisätiedot

Tero Santaoja, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37155
tero.santaoja(a)hel.fi

Liitteet

1 Laaksonen Heimo talousarvioaloite Kvsto 14032018 14

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Heimo Laaksonen sekä kaksi muuta valtuutettua ovat tehneet 14.3.2018 seuraavan talousarvioaloitteen:

Esitämme Ylä-Malmin torin suihkulähteen ja sen välittömän ympäristön saneeraamiseksi erillistä määrärahaa. Oletettavasti 100.000 euroa olisi riittävä.

Allekirjoittanut, ensimmäinen allekirjoittaja, on aiemmin tehnyt valtuustoaloitteen mm. rikkinäisen suihkulähteen saattamiseksi kuntoon. Tuolloin saadussa vastauksessa myönnettiin suihkulähteen surkeus, mutta todettiin, että sen saattamiseksi arvonsa ja ympäristönsä ansaitsemaan kuntoon ei ole määrärahoja.

Näin esitämme, että Ylä-Malmin torin suihkulähteen kunnostamiseen varataan pikaisesti sille tarvittava määräraha, ja se saadaan kunnostettua.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää talousarvioaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tero Santaoja, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37155
tero.santaoja(a)hel.fi

Liitteet

1 Laaksonen Heimo talousarvioaloite Kvsto 14032018 14

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 387

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Jape Lovénin ym. talousarvioaloitteesta koskien Vuosaaren venesataman uuden yleissuunnitelman toteuttamista

HEL 2017-004748 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vuosaarenlahden venesataman asemakaavan syksyllä 2009. Vuosaarenlahden venesatamaa hallinnoi kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala. Kaupunkiympäristötoimialan kaupunkitilaja maisemasuunnittelupalvelu tekee suunnitteluyhteistyötä liikuntapalveluiden kanssa.

Liikuntapalvelut rakentaa ja kehittää venesatamaa nykyisen asemakaavan ja päivitetyn yleissuunnitelman mukaisesti. Vuosaaren venesataman tarkistettu yleissuunnitelma valmistui 2016.

Vuosaarenlahden venesataman rakentaminen on kesken, ja loppuunsaattaminen vaatii toteutus- ja rakennesuunnittelua. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala arvioi, että venesataman rakentamisen loppuun saattamisen kustannukset ovat noin 5,8 miljoonaa euroa.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala esittää vuosittain omat investointitarpeensa kaupunkiympäristön toimialalle. Vuosaarenlahden venesataman rakentaminen ei ole tällä hetkellä liikuntapaikkarakentamisen investointiohjelmassa muun muassa mittavien rakentamiskustannusten vuoksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Liitteet

1 Lovén Jape Talousarvioaloite Kvsto 19042017 1

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Jape Lovén sekä 8 muuta valtuutettua ovat tehneet 14.3.2018 seuraavan talousarvioaloitteen:

Kaupunginvaltuusto on linjannut seuraavaa koskien Vuosaaren venesatamaa: Kaupunginvaltuusto vaatii toimijoiden kanssa yhteistyössä selvitettäväksi seuraavat yksityiskohdat nykyisen yleissuunnitelman toteuttamisen yhteydessä: tankkausaseman sijainti ja kunnallistekniikka myös venelaiturin päässä olevalle tontille/tonteille.

Me valtuutetut haluamme tehdä lisäyksen vuoden 2018 talousarvioon, jotta Vuosaaren venesataman uusi yleissuunnitelma saadaan toteutetuksi, kuten valtuusto on linjannut, mahdollisimman pian.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää talousarvioaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Liitteet

1 Lovén Jape Talousarvioaloite Kvsto 19042017 1

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 388

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Pilvi Torstin ym. talousarvioaloitteesta määrärahojen varaamisesta lähipäiväkotiperiaatteen käyttöön ottamiseen Helsin- gissä 2019

HEL 2018-003231 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus huolehtii palvelutilaverkon toimivuudesta ja kattavuudesta yhteistyössä käyttäjätoimialojen kanssa. Tavoitteena on käyttäjätoimialojen toiminnallisten linjausten mukainen kokonaistaloudellinen palvelutilaverkko, jonka palvelutilat ovat elinkaartiloudelliset, toimivat, muun-
tojustavat sekä turvalliset ja terveelliset.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa aloitteessa esiin tuodun lähipäiväkotiperiaatteen toiminnallisista linjauksista. Lähipäiväkotimalliin siirtymisen mahdollisuuksien sekä taloudellisten vaikutusten arvioiminen edellyttää palveluverkon tarkastelua ja kehittämistä, jossa huomioidaan yksityinen ja kunnallinen varhaiskasvatus kokonaisuutena. Kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus osallistuu tarpeen mukaan selvityksen laatimiseen yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa ja selvittää mahdollisten linjausten mukaisten palvelutilaverkon muutosten vaikutukset kaupungin investointiohjelmaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

Liitteet

1 Pilvi Torsti talousarvioaloite 14032018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Pilvi Torsti ja 13 muuta valtuutettua ovat tehneet 14.3.2018 seuraavan talousarvioaloitteen:

Talousarvioaloitteessa esitetään, että Helsinki selvittää, olisiko mahdollista siirtyä lähipäiväkoti-käytäntöön alkaen vuonna 2019. Selvityksessä tulee pohtia toteuttamisen erilaisia vaihtoehtoja. Asiaa tulee tarkastella niin, että huomioidaan myös perheen erityistilanteesta kuten esimerkiksi vuorotyö, vuoroasuminen jne tarvittavia poikkeamisperusteita. Lisäksi talousarvioaloitteessa esitetään, että kaupunki varaa budjetissa määrärahat lähipäiväkoti-periaatteen toimeenpanon aloittamiseksi 2019.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää talousarvioaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jarmo Raveala, yksikön päällikkö, puhelin: 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

Liitteet

1 Pilvi Torsti talousarvioaloite 14032018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Rya, Roha
Kasko

§ 389

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Katju Aron ym. talousarvioaloitteesta tasa-arvohankkeen
rahoittamiseksi**

HEL 2018-003230 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Tasa-arvon edistäminen on tärkeä osa turvallisen ja toimivan kaupungin kehittämistä. Toimiala näkee tasa-arvohankkeen tärkeänä ja on aktiivisesti mukana siihen liittyvässä tutkimustyössä. Kaupunkiympäristön kehittämiseen liittyy merkittävästi tekijöitä, joilla vaikutetaan koettuun turvallisuuteen ja asukkaiden hyvinvointiin. Esimerkiksi puistojen ja leikkipaikkojen suunnittelussa on aina mukana muun muassa tasa-arvönäkökulmat ja turvallisuus. Kaupunkisuunnittelun keinoin tehtyjen ratkaisuiden vaikutusten mittaaminen tasa-arvon näkökulmasta on kuitenkin aina haasteellista.

Kaupunkiympäristön toimiala on mukana sukupuolten tasa-arvon strategiahankkeen toteuttamiseksi aloitetussa tutkimuksessa. Kaupunkiympäristön osalta tutkimuksen kohteena on aluesuunnitelman yhteydessä tehtävän asukaskyselyn ja vuorovaikutuksen sukupuolivaikutusten arviointi. Aluesuunnitelma on väline olemassa olevien yleisten alueiden kunnostustarpeiden kartoittamiseksi ja parannusehdotusten laatimiseksi. Aluesuunnitelma on voimassa kohdealueella 10 vuotta.

Kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian toteuttamassa aluesuunnitelman arvioinnissa tarkastellaan, miten suunnitelmaan liittyvä asukasvuorovaikutus näyttäytyy sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Aineistoa tähän tarjoavat suunnitelmien lähtötiedoksi tehtävät asukas- ja karttakyselyt, joita voidaan analysoida muun muassa miesten ja naisten välisten vastauserojen näkökulmasta sekä osallistumissaktiivisuudesta. Kyselyjen taustatieto-osiossa on mukana sukupuoli, jonka perusteella analyysi voidaan toteuttaa. Vastausten ja tietopohjaisen tutkimuksen sekä havainnoinnin kautta on hyvät mahdollisuudet löytää uusia ratkaisuja koetun turvallisuuden ja tasa-arvon parantamiseksi.

Kaupunkiympäristön toimialalla on tahto ja mahdollisuus tehdä yhteistyötä tasa-arvon edistämiseksi muiden toimialojen kanssa kaupunkitasoisesti nykyisten resurssien puitteissa.

Esittelijä

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Sörnäistenkatu 1
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alvnro
FI02012566

21.08.2018

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jyrki Ulvila, projektisuunnittelija, puhelin: 310 38347
jyrki.ulvila(a)hel.fi

Liitteet

1 Aro Katju Talousarvioaloite Kvsto 14032018 22

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Katju Aro ja 27 muuta valtuutettua ovat tehneet 14.3.2018 seuraavan talousarvioaloitteen:

Kaupunkistrategiassa on päätetty, että sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi käynnistetään valtuustokaudella tutkimuspohjainen hanke, jossa valituille palveluille toteutetaan sukupuolivaikutusten arviointi.

Esityksen taustalla on ruotsalainen esimerkki, jossa useat eri kunnat toteuttivat kuntalaisten tai kunnan henkilöstön kanssa yhteistyössä hankkeita sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Hankkeissa tutkittiin palveluiden järjestämistä ja toteutumista sukupuolinäkökulmasta, ja tehtiin tarvittavat muutokset, jotta löydetty eriarvoisuudet saatiin myös korjattua. Ruotsin hankkeessa toteutettiin 87 projektia ja sen kustannukset olivat viiden vuoden jaksolla 24 miljoonaa euroa. Tämä antaa mittakaavaa myös Helsingin hankkeen tarpeista.

Helsingin hankkeen ideana on, että tietoa tuotetaan tutkimuspohjaisesti. Se voisi tarkoittaa esimerkiksi havainnoivaa ja asiakkaiden kanssa vuorovaikutuksessa tehtävää tutkimusta terveydenhuollossa tai sosiaalipalveluissa, kyselytutkimusta kaupunkiympäristön koetusta turvallisuudesta kaupunkiympäristön toimialalla tai suunnitelmallista kiusaamisen ja oppimistulosten yhteyttä tutkivaa ohjelmatyötä peruskouluissa. Tutkimustyön keskeinen osa on tulosten läpikäynti, havaittujen hyvien toimintatapojen ja ratkaisujen vieminen käytäntöön ja näiden muutosten seuranta.

21.08.2018

Hankkeen onnistunut toteutus edellyttää tutkimusresurssien lisäksi ko-koikaista koordinoijaa ja myös toimialakohtaisia vastuuhenkilöitä. Helsingin tulisivat huolehtia siitä, että vuoden 2019 talousarviossa varataan hankkeelle sekä riittävät henkilöstö- että tutkimusresurssit.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää talousarvioaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jyrki Ulvila, projektisuunnittelija, puhelin: 310 38347
jyrki.ulvila(a)hel.fi

Liitteet

1 Aro Katju Talousarvioaloite Kvsto 14032018 22

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 390

Vallilanlaakson raitiotien asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus (nro 12531) ja sen asettaminen nähtäville (sisältää liikennesuunnitelman)

HEL 2017-009847 T 10 03 03

Hankennumero 5644_1

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti

- asettaa 21.8.2018 päivätyn asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12531 julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti. Asemakaava koskee 22. kaupunginosan (Vallila) raitiliikenne-, katu- ja puistoaluetta ja asemakaavan muutos koskee 22. kaupunginosan (Vallila) puistoaluetta sekä 24. kaupunginosan (Kumpula) puistoaluetta.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- että asemakaavoituspalvelu pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa asemakaavoituspalvelun tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä.

Samalla lautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12531 hyväksymistä, mikäli ehdotuksesta ei tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisia muistutuksia eivätkä ehdotuksesta annetut lausunnot anna aihetta asian käsittelemiselle uudelleen kaupunkiympäristölautakunnassa.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat maisema-arkkitehti Mervi Nicklen ja liikenneinsinööri Riikka Österlund. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

21.08.2018

Hylkäysehdotus:

Mika Välipirtti: Lautakunta päättää hylätä asemakaavaehdotuksen ja samalla lautakunta kehottaa valmistelemaan vaihtoehdon, jossa raitiolinja ei kulje Vallilanlaakson läpi.

Hylkäysehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Mervi Nicklen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37221
mervi.nicklen(a)hel.fi

Riikka Österlund, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37312
riikka.osterlund(a)hel.fi

Niko Setälä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37031
niko.setala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12531 kartta, päivätty 21.8.2018
- 4 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12531 selostus, päivätty 21.8.2018
- 5 Liikennesuunnitelma nro 6867/21.8.2018
- 6 Vallilanlaakson viitesuunnitelma MASU Planning, 27.6.2018
- 7 Tilastotiedot
- 8 Vuorovaikutusraportti 30.1.2018, täydennetty 21.8.2018 ja asukastilaisuuden (10.10.2017) muistio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaava ja asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskevat Vallilanlaakson käytöstä poistunutta junarata-aluetta, Vallilanlaakson puistoa ja Mäkelänrinteen uintikeskuksen korttelialueeseen rajautuvaa puiston reunaa. Kaavaratkaisu mahdollistaa tärkeän poikittaisen raideyhteyden toteuttamisen Kalasataman ja Pasilan välille sekä säteittäisten runkoyhteyksien toteuttamisen.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikenteen yleissuunnitelma, jossa raitioyhteys on linjattu Vallilanlaaksoon siten, että ratalinja sopeutuu puistoympäristöön ja häittää mahdollisimman vähän puistoalueen muuta käyttöä. Pyöräliikenteen laatukäytävä, baana, on sijoitettu raitiotien rinnalle. Kun vilkas pyöräliikenne siirretään baanalle, puiston ytimen turvallisuus ja käyttömahdollisuudet paranevat. Rata toteutetaan raitio-
liikenteelle soveltuvana nurmiratana, jossa ei sallita moottoriajoneuvoliikennettä ja rata pyritään sijoittamaan lähelle nykyistä maanpinnan tasoa.

Raitiotieradan ylityksiä on suunniteltu kolmeen kohtaan: tasoylitys paikkaan, jossa satamaradan penkere nyt ylitetään ja toinen tasoylitys Hämeentien ja siirtolapuutarhan väliin sekä siltaylitys Mäkelänrinteen uintikeskuksen pohjoispuolelle, paikkaan jossa on Pasilan ja Kumpulan välinen vilkasliikenteinen puistokäytävä. Pysäkkejä on suunniteltu Mäkelänkadun risteyksen yhteyteen sekä Hämeentien sillan alle.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista. Kaavaratkaisu on voimassa olevan oikeusvaikutteisen Yleiskaava 2002:n mukainen.

Nyt laaditussa kaavaratkaisussa on myös otettu huomioon Helsingin uuden yleiskaavan (kaupunginvaltuusto 26.10.2016) tavoitteet.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi alueen asemakaavan muutosluonnoksen 6.2.2018 jatkosuunnittelun pohjaksi.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1985–1997. Asemakaavoissa suunnittelualue on puistoa. Vanhan satamaradan alue on asemakaavoittamatonta aluetta.

Helsingin kaupunki omistaa alueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat kustannukset on esitetty Kalasataman raitiotien yleissuunnitelman yhteydessä. Kalasataman raitiotien yleissuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.6.2018.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluai- kana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluai-
kana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Kulttuuripalvelukokonaisuus, Kaupunginmuseo
- Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristö keskus (ELY)

Viranomaisten kannantotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Kumpulan kartanon, kasvitieteellisen puutarhan ja Vallilan siirtolapuutarhan ympärille rakentuvan viheralueen säilymiseen kulttuurihistoriallisesti ja avoimena viherympäristönä sekä raitiotien toteuttamiseen nurmiratana.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että raitiotierata ja sen ympäristö suunnitellaan osana kulttuurihistoriallisesti arvokasta maisemakokonaisuutta. Mitoitus eri toiminnoille Vallilan siirtolapuutarhan ja Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan välimaastossa on hyvin tiukka. Tälle osuudelle suunnitellaan myös hulevesien johtamista ja viivytystä, joka on tulevaisuudessa välttämätöntä, jotta Vallilan siirtolapuutarha ei tulisi kärsimään mittavista, tulvia muodostavista hulevesiongelmista. Eri kulkumuotojen erottamisperiaatteisiin palataan tarkemman suunnittelun yhteydessä. Tavoitteena on selkeä, turvallinen ja kulttuurimaisemaan sopiva ympäristö. Raitiotie toteutetaan nurmiratana, eikä kaava mahdollista radalle, eikä sen yhteyteen moottoriajoneuvoliikenteen väylää.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat puiston ja virkistysympäristön ja maiseman muut-

tumiseen, jalankulkuyhteyksien katkeamiseen, puiston käyttömahdollisuuksien huonontumiseen, raitiotieliikenteen vaatimiin tilavarauksiin ja mitoituksiin sekä raitiotieliikenteen aiheuttamiin pöly- ja meluhaittoihin, turvallisuuteen, raitiotielinjan tarjoamaan palvelutasoon ja sen kustannuksiin ja perustamistapaan. Lisäksi kiinnitettiin huomiota liian nopeaan suunnittelun etenemiseen ja siihen, että ei ole realistista esittää lautakunnalle päätettäväksi alustavaa suunnitelmaa, jossa monet tekniset ja ympäristöesteettiset asiat ovat avoinna. Kirjallisia mielipiteitä saapui 29 kpl. Mielipiteet käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 6.2.2018 kaavaluonnoksen yhteydessä.

Lautakuntakäsittelyn jälkeen saapui yksi (1) mielipide (26.4.2018). Saadussa mielipiteessä kannatettiin lämpimästi Vallilanlaakson raitiotietä ja toivottiin julkisen liikenteen vaihtoehtoa, jolla voi liikennöidä tehokkaasti ja joustavasti sekä Pasilaan, että Kalasatamaan.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Uudenmaan ELY-keskus
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sekä muut mahdolliset tahot

Kaavaratkaisun hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Mervi Nicklen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37221
mervi.nicklen(a)hel.fi
Riikka Österlund, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37312
riikka.osterlund(a)hel.fi
Niko Setälä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37031
niko.setala(a)hel.fi

Liitteet

21.08.2018

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 21531 kartta, päivätty 21.8.2018
- 4 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12531 selostus, päivätty 21.8.2018
- 5 Liikennesuunnitelma nro 6867/21.8.2018
- 6 Vallilanlaakson viitesuunnitelma MASU Planning, 27.6.2018
- 7 Tilastotiedot
- 8 Vuorovaikutusraportti 30.1.2018, täydennetty 21.8.2018 ja asukastilaisuuden (10.10.2017) muistio

Oheismateriaali

- 1 Mieliopidekirje

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ne mieliteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia/Villeneuve, Hakola, Lindén

§ 391

Ratapihakortteleiden katusuunnitelmien hyväksyminen

HEL 2018-005912 T 10 05 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä seuraavat katusuunnitelmat:

- Pasilankatu välillä Kyllikinportti–Radiokatu nro 30635/1
- Höyrykatu välillä Pasilankatu–Veturitie nro 30636/1
- Tulistimenkatu välillä Höyrykatu–Tulistimenkuja nro 30637/1
- Tulistimenkuja välillä Tulistimenkatu–Veturitie nro 30638/1
- Tenderinlenkki nro 30640/1
- Radioportti välillä Pasilankatu–Veturitie nro 30641/1
- Laskumäki nro 30642/1
- Televisiokatu välillä Radiokatu–Televisiokatu 4 nro 30643/1

Lisäksi lautakunta päätti määrätä tämän katusuunnitelmien hyväksymispäätöksen tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Harri Verkamo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37127
harri.verkamo(a)hel.fi

Liitteet

1	Suunnitelmaselostus nro 30635/1
2	Suunnitelmapiiirustus nro 30635/1
3	Koostepiiirustus nro 30635/2
4	Suunnitelmaselostus nro 30636/1
5	Suunnitelmapiiirustus nro 30636/1
6	Suunnitelmaselostus nro 30637/1
7	Suunnitelmapiiirustus nro 30637/1
8	Suunnitelmaselostus nro 30638/1
9	Suunnitelmapiiirustus nro 30638/1
10	Suunnitelmaselostus nro 30640/1
11	Suunnitelmapiiirustus nro 30640/1
12	Suunnitelmaselostus nro 30641/1
13	Suunnitelmapiiirustus nro 30641/1
14	Suunnitelmaselostus nro 30642/1
15	Suunnitelmapiiirustus nro 30642/1
16	Suunnitelmaselostus nro 30643/1
17	Suunnitelmapiiirustus nro 30643/1

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Otteet

Ote

Asianosaiset

Kaupunginosayhdistykset

Otteen liitteet

Esitysteksti

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat ja tavoitteet

Suunnittelualaue on pääosin rakentamatonta entistä ratapihaa. Osa kaaduista on nykyisiä olemassa olevia katuja. Suunnitelmien lähtökohtana ovat kaupunkisuunnittelulautakunnan 17.1.2017 § 5 hyväksymä liikennesuunnitelma 6678-1. Katujen suunnittelun tavoitteena on mahdollistaa alueen asemakaavan mukainen rakentaminen.

Suunnitelma

Pasilankatu välillä Kyllikinportti–Radiokatu nro 30635/1

Pasilankatu on nykyinen kokoojakatu, joka sijaitsee Ratapihakortteleiden länsireunalla. Ajo- ratojen leveys on 3,5 metriä. Ajo- ratojen keskellä on 3,5 metriä leveällä istutuskaistalla erotettu 7 metriä leveä joukkoliikennekaista, jota käyttävät raitiovaunujen lisäksi myös linja- autot. Ajo- radan molempiin ulkoreunoihin rakennetaan 1,5 metriä leveät pyöräkaistat ja näiden viereen kadun molempiin reunoihin reunakivellä erotettu 3 metriä leveät jalkakäytävät.

Kadulla ei ole pysäköintiä. Kyllikinportin ja Radioportin välisellä osuudella on yksi joukkoliikenteen yhteiskäyttöpysäkki.

Höyrykatu välillä Pasilankatu–Veturitie nro 30636/1

Höyrykatu on uusi paikallinen kokoojakatu.

Ajo- radan leveys on 7 metriä. Ajo- radan molemmin puolin tehdään 1,5 metriä leveät pyöräkaistat. Kadun molemmin puolin rakennetaan

reunakivellä erotetut 3 metriä leveät jalkakäytävät. Jalkakäytävien ja pyöräkaistojen väliin rakennetaan vaihtelevan levyiset istutus/kiveyskaistat.

Tulistimenkatu välillä Höyrykatu–Tulistimenkuja nro 30637/1

Tulistimenkatu on uusi päättävä tonttikatu. Ajouradan leveys on 6 metriä. Ajouradan länsireunaan rakennetaan 3 metriä leveä jalkakäytävä ja kadun itäreunaan 2 metriä leveä pysäköinti- ja 1 metriä leveä erotuskaista sekä 3 metriä leveä jalkakäytävä. Kadun pohjoispäässä itäreunan pysäköintikaista on 6 metriä leveä kampapysäköintikaista.

Tulistimenkuja välillä Tulistimenkatu–Veturitie nro 30638/1

Tulistimenkuja on uusi jalankulku ja pyörätieyhteys. Keskellä kulkevan länsireunaltaan reunakivellä rajatun pyörätien leveys on vakio 2,5 metriä. Pyörätien länsipuolella sijaitsee reuna-alue, jonka leveys vaihtelee niin ikään. Radioportin sillan alla jalankulkualue rajataan pyörätien tavoin itäreunaltaan reunakivellä kohdasta, jossa sillan alituskorkeus on 3,2 metriä.

Tenderinlenkki nro 30640/1

Tenderinlenkki on uusi yksisuuntainen tonttikatu. Tenderinlenkin katualueen leveys on 9,5 metriä. Ajouradan leveys on 5,5 metriä. Ajouradan ulkoreunaan ja -kaarteeseen rakennetaan 3 metriä leveä jalkakäytävä. Jalkakäytävä erotetaan pysäköintikaistasta matalalla reunatuella. Tenderinlenkillä on kadun pituussuuntaista ajoratapysäköintiä. Pysäköintialueet on rajattu maaliviivalla.

Radioportti välillä Pasilankatu–Veturitie nro 30641/1

Radioportti on uusi kokoojakatu. Ajouratojen yhteenlaskettu leveys on 16,5 metriä. Ajouratojen etelä ja pohjoisreunaan rakennetaan 1,75 metriä leveä pyöräkaista, reunakivellä erotettu 3 metriä leveä viherkaista sekä 3 metriä leveä jalkakäytävä. Eri ajosuuntiin olevien ajuratojen väliin rakennetaan vaihtelevan levyinen kivetty/istutettu keskisaareke.

Laskumäki nro 30642/1

Laskumäki on uusi tonttikatu. Laskumäen katualueen leveys on 12 metriä. Ajouradan leveys on 6 metriä. Ajouradan kumpaankin reunaan rakennetaan 3 metriä leveät jalkakäytävät. Kadulla ei ole pysäköintiä.

Televisiokatu välillä Radiokatu–Televisiokatu 4 nro 30643/1

Televisiokatu on pääosin uusi tonttikatu, joka liittyy pohjoispäästään nykyiseen katuun. Televisiokadun katualueen leveys on pääosin 16 met-

riä leventyen eteläpäähän risteysalueelle tultaessa. Ajouradan leveys on 7 metriä. Ajouradan länsireunaan rakennetaan 2,5 metriä leveä jalkakäytävä ja kadun itäreunaan 2 metriä leveä pysäköinti- ja metrin levyinen erotuskaista sekä 3,5 metriä leveä jalkakäytävä. Televisiokadun eteläosalla YLE:n toimitilojen edessä on 1,5 metriä leveä pyöräkaista, joka jatkuu Valoliittymän jälkeen Pasilankadun etelään johtavana pyöräkaistana.

Suunnitelmien tarkempi kuvaus ilmenee liitteenä olevista suunnitelmaselostuksista.

Katusuunnitelmat täyttävät maankäyttö- ja rakennuslain 85 §:ssä ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 41 §:ssä säädetty edellytykset. Kadut sopeutuvat asemakaavan mukaiseen ympäristöönsä ja täyttävät toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset.

Vuorovaikutus

Katusuunnittelu on toteutettu ”Yhteinen kunnallistekninen työmaa” sopimuksen (7.3.2017) mukaisesti yhteistyössä sopimuksen osapuolten kanssa. Sopimuksen osapuolia ovat Helsingin kaupunki, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, Elisa Oyj, DNA Oyj, Telia Finland Oyj, Auris Kaasunjakelu Oy, Cinia Cloud Oy. Sopimuksen mukaisesti kukin sopimuksen allekirjoittanut osapuoli sitoutuu suunnittelun aikana määrittelemään omat johtotarpeensa kohteessa ja tekemään omaa suunnittelua samanaikaisesti hankkeen etenemisen kanssa. Suunnittelun tavoitteena on aikaansaada rakennushankekohtaiset yhteiset ristiriidattomat suunnitelma-asiakirjat ja selostukset.

Katusuunnitelmaluonnos oli esillä kaupunkiympäristön info- ja näyttelytila Laiturissa ja Helsingin kaupungin internetsivuilla 11.–24.4.2018 välisen ajan.

Katusuunnitelmat olivat nähtävillä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 43 §:n mukaisesti 6.–19.5.2018 välisen ajan. Suunnitelmien nähtävillä olosta ilmoitettiin kirjallisesti suunnittelualan kiinteistöjen omistajille sekä Pasila-seuralle.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 43 §:n 1. momentin perusteella osallisilla on oikeus tehdä muistutus katusuunnitelmaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen nähtävilläoloajan päättymistä.

Suunnitelmista on tehty yksi muistutus.

Muistutuksen käsittely

Muistutuksessa esitetään pyörätaskuja, sekä muita pyöräilyyn liittyviä liikennejärjestelyitä. Lisäksi esitetään reunakiviin liittyviä muutoksia.

Esittelijän vastaus muistutukseen

Katusuunnitelmassa ei tehdä pyörätaskuja tai kaistamerkintöjä koskevia päätöksiä. Tiemerkinnoista päätetään erikseen liikenteen ohjaussuunnitelmassa. Katusuunnitelmien reunakivijärjestelyt ovat liikennesuunnitelman 6678-1 mukaiset.

Muistutus ei aiheuta muutoksia laadittuihin katusuunnitelmiin.

Kustannukset ja aikataulu

Katusuunnitelmien rakennuskustannukset ovat yhteensä noin 6 510 000 euroa, keskimäärin 160 euroa/m² (alv. 0 %). Kustannukset jakautuvat kaduittain seuraavasti:

	euroa (alv. 0 %)
Pasilankatu välillä Kyllikinportti–Radiokatu	1 500 000
Höyrykatu välillä Pasilankatu–Veturitie	660 000
Tulistimenkatu välillä Höyrykatu–Tulistimenkuja	540 000
Tulistimenkuja välillä Tulistimenkatu–Veturitie	390 000
Tenderinlenkki	350 000
Radioportti	630 000
Radioportin alikulkukäytävä	1 750 000
Laskumäki	210 000
Televisiokatu välillä Radiokatu–Televisiokatu 4	480 000
Yhteensä	6 510 000

Lisäksi suunnittelualueen esirakentamiskustannukset ovat yhteensä 11 000 000 euroa (alv. 0 %), josta maaperän vahvistustöiden osuus on 8 700 000 euroa (alv. 0 %) ja imeytysjärjestelmien (pohja- ja orsivesi) rakennuskustannukset 2 300 000 euroa (alv. 0 %).

Katujen vuotuiset ylläpitokustannukset ovat noin 130 000 euroa (alv. 0 %).

Katujen rakentamiseen on varauduttu kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotuksessa vuodesta 2018 alkaen.

Hanke rahoitetaan talousarvion kohdista 8 03 30 70 Projektialueiden kadut/Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen sekä 8 01 02 10 Esirakentaminen.

21.08.2018

Asia/16

Sovelletut säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslaki 84-86 §, 62 §, 202 §, 190 §, maankäyttö- ja rakennusasetus 41-43 §.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Harri Verkamo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37127
harri.verkamo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Suunnitelmaselostus nro 30635/1
- 2 Suunnitelmapiiirustus nro 30635/1
- 3 Koostepiiirustus nro 30635/2
- 4 Suunnitelmaselostus nro 30636/1
- 5 Suunnitelmapiiirustus nro 30636/1
- 6 Suunnitelmaselostus nro 30637/1
- 7 Suunnitelmapiiirustus nro 30637/1
- 8 Suunnitelmaselostus nro 30638/1
- 9 Suunnitelmapiiirustus nro 30638/1
- 10 Suunnitelmaselostus nro 30640/1
- 11 Suunnitelmapiiirustus nro 30640/1
- 12 Suunnitelmaselostus nro 30641/1
- 13 Suunnitelmapiiirustus nro 30641/1
- 14 Suunnitelmaselostus nro 30642/1
- 15 Suunnitelmapiiirustus nro 30642/1
- 16 Suunnitelmaselostus nro 30643/1
- 17 Suunnitelmapiiirustus nro 30643/1

Oheismateriaali

- 1 Muistutus Pasilan katusuunnitelmaehdotuksiin

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Otteet

Ote

Asianosaiset

Kaupunginosayhdistykset

Otteen liitteet

Esitysteksti

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Esitysteksti

Tiedoksi

Maanomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu/Haapanen Sami
Rakennukset ja yleiset, tilapalvelut/Grundström Irmeli
Hallinto- ja lakipalvelut, tietopalvelut/Stenfors Piia
Liikennelaitos/asiakaspalvelu

§ 392

Helsinginkadun ja siihen liittyvien katujen katusuunnitelmien hyväksyminen

HEL 2018-005957 T 10 05 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Anni Sinnemäki: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Tienvieri, projektipäällikkö, puhelin: 310 20480
anna.tienvieri(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä seuraavat katusuunnitelmat:

- Helsinginkatu välillä Sturenkatu-Kaarlenkatu nro 30881/1-2
- Kaarlenkatu välillä Franzeninkatu-Helsinginkatu nro 30882/1
- Läntinen Brahenkatu nro 30883/1

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat ja tavoitteet

Kadut ovat nykyisiä olemassa olevia asunto- ja kokoojakatuja. Suunnitelmien lähtökohtana on kaupunkisuunnittelulautakunnan 25.4.2017, § 207 hyväksymä liikennesuunnitelma 6716-1.

Katujen rakentamisen tavoitteena on kehittää Helsinginkadun raitioliikennettä parantamalla raidegeometriaa ja erottamalla raitiovaunuliikenne ajoneuvoliikenteessä. Raitiovaunupysäkkejä järjestellään uudelleen

21.08.2018

toimivammaksi kokonaisuudeksi. Lisäksi pyöräliikenteen olosuhteita parannetaan rakentamalla katuosuudelle kantakaupungin pyöräliikenteen pääverkon tavoitetila 2025 -suunnitelman nro 6083-7 mukaiset yksisuuntaiset pyörätiet. Samalla kadun kunnallistekniikka saneerataan.

Suunnitelma

Helsinginkatu

Helsinginkatu on nykyinen kantakaupungin alueellinen kokoojakatu. Katusuunnitelman tavoitteena on Helsinginkadun (välillä Sturenkatu–Kaarlenkatu), Kaarlenkadun (välillä Franzeninkatu–Helsinginkatu) ja Läntisen Brahenkadun joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun edellytyksien parantaminen. Raitiovaunupysäkkejä järjestellään alueella toimivammaksi kokonaisuudeksi. Kantakaupungin pyöräliikenteen pääverkkoa täydennetään tavoitetilan mukaiseksi yksisuuntaisten pyöräteiden rakentamisella.

Kaarlenkatu

Kaarlenkatu on nykyinen kantakaupungin asuntokatu. Jalankulun edellytyksiä parannetaan rakentamalla suojatiet nykyisten ohjeiden mukaisesti. Raitioliikenteen sujuvoittamiseksi Kaarlenkadun ja Helsinginkadun liittymässä muutetaan kiskogeometriaa. Castreninkadun liittymän eteläpuolella oleva raitiotiepysäkki poistuu ja tilalle tulee kadunvarsipysäköintiä.

Läntinen Brahenkatu

Läntinen Brahenkatu on nykyinen kantakaupungin paikallinen kokoojakatu. Jalankulun edellytyksiä parannetaan rakentamalla suojatiet nykyisten ohjeiden mukaisesti. Läntisen Brahenkadun itäreunan pyörätie muutetaan yksisuuntaiseksi pohjoisen suuntaan. Etelän suuntaan pyöräily tapahtuu pääosin ajoradalla ja Urheilutalon edustalla erillisellä pyöräkaistalla. Urheilutalon kohdalla oleva raitiotiepysäkki poistuu.

Suunnitelmien tarkempi kuvaus ilmenee liitteenä olevista suunnitelmaselostuksista.

Katusuunnitelmat täyttävät maankäyttö- ja rakennuslain 85 §:ssä ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 41 §:ssä säädetyt edellytykset. Kadut sopeutuvat asemakaavan mukaiseen ympäristöönsä ja täyttävät toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset.

Vuorovaikutus

Katusuunnittelu on toteutettu ”Yhteinen kunnallistekninen työmaa” sopimuksen (7.3.2017) mukaisesti yhteistyössä sopimuksen osapuolten

kanssa. Sopimuksen osapuolia ovat Helsingin kaupunki, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY), Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, Elisa Oyj, DNA Oyj, Telia Finland Oyj, Auris Kaasunjakelu Oy, Cinia Cloud Oy. Sopimuksen mukaisesti kukin sopimuksen allekirjoittanut osapuoli sitoutuu suunnittelun aikana määrittelemään omat johtotarpeensa kohteessa ja tekemään omaa suunnittelua samanaikaisesti hankkeen etenemisen kanssa. Suunnittelun tavoitteena on aikaansaada rakennushankekohtaiset yhteiset ristiriidattomat suunnitelma-asiakirjat ja selostukset.

Katusuunnitelmasuunnitelmaluonnokset olivat esillä Helsingin kaupungin info- ja näyttelytila Laiturissa ja Helsingin kaupungin internetsivuilla 11.-24.4.2018 välisen ajan.

Katusuunnitelmat olivat nähtävillä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 43 §:n mukaisesti 6.-19.6.2018 välisen ajan. Suunnitelmien nähtävillä olosta ilmoitettiin kirjallisesti suunnittelun alueen kiinteistöjen omistajille sekä Kallio- ja Alppila-seuroille.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 43 §:n 1. momentin perusteella osallisilla on oikeus tehdä muistutus katusuunnitelmaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen nähtävillä oloajan päättymistä.

Suunnitelmista ei ole tehty muistutuksia.

Kustannukset ja aikataulu

Katusuunnitelmien rakennuskustannukset ovat yhteensä noin 2 178 000 euroa, keskimäärin 75 euroa/m² (alv. 0 %). Kustannukset jakautuvat kaduittain seuraavasti:

	euroa (alv. 0 %)
Helsinginkatu	1 529 000
Kaarlenkatu	240 000
Läntinen Brahenkatu	409 000
Yhteensä	2 178 000

Katujen vuotuiset ylläpitokustannukset ovat noin 112 000 euroa (alv. 0 %). Ylläpitokustannukset eivät muutu nykyisestä.

Katujen rakentamiseen on varauduttu kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotuksessa vuodesta 2020 alkaen.

Hanke rahoitetaan talousarvion kohdan 8 03 01 02 Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt alakohdasta jalankulun ja pyöräilyn väylät.

Sovelletut säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslaki 84-86 §, 62 §, 190 §, maankäyttö- ja rakennusasetus 41-43 §.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Tienvieri, projektipäällikkö, puhelin: 310 20480
anna.tienvieri(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Katusuunnitelmaselostus nro 30881/1-2
- 2 Katusuunnitelmapiirustus nro 30881/1
- 3 Katusuunnitelmapiirustus nro 30881/2
- 4 Katusuunnitelmaselostus nro 30882/1
- 5 Katusuunnitelmapiirustus nro 30882/1
- 6 Katusuunnitelmaselostus nro 30883/1
- 7 Katusuunnitelmapiirustus nro 30883/1

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Otteet

Ote

Asianosaiset

Kaupunginosayhdistykset

Otteen liitteet

Esitysteksti

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Esitysteksti

Tiedoksi

Maanomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu/Haapanen Sami
Rakennukset ja yleiset alueet, tilapalvelut/Grundström Irmeli
Hallinto- ja lakipalvelut, tietopalvelut/Stenfors Piia

§ 393

Lehtisaarentie välillä Kuusisaarentie–Pyhän Laurin tie, Pyhän Laurin tie välillä Lehtisaarentie–Pyhän Laurin puisto, katusuunnitelman hyväksyminen, nro 30941/1, Munkkiniemi

HEL 2018-001979 T 10 05 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Lehtisaarentie välillä Kuusisaarentie–Pyhän Laurin tie ja Pyhän Laurin tie välillä Lehtisaarentie–Pyhän Laurin puisto katusuunnitelman nro 30941/1.

Lisäksi lautakunta päätti määrätä tämän katusuunnitelmien hyväksymispäätöksen tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Petra Rantalainen, projektipäällikkö, puhelin: 310 39795
petra.rantalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Suunnitelmaselostus nro 30941/1
- 2 Suunnitelmapiiirustus nro 30941/1

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Otteet

Ote
Asianosaiset

Kaupunginosayhdistykset

Otteen liitteet

Esitysteksti
Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lähtökohdat ja tavoitteet

Kadut ovat nykyisiä olemassa olevia tontti- ja kokoojakatuja. Katusuunnitelmien lähtökohtana ovat 27.3.2009 vahvistettu asemakaavamuutos nro 11677. Laaditun asemakaavamuutoksen tarkoituksena on täydentää Lehtisaaren pohjoisosaa kerros- ja rivitalorakentamisella, joka on aiheuttaa muutoksia alueen katu- ja liikennejärjestelyihin. Katujen suunnittelun tavoitteena on parantaa Lehtisaaren alueen liikenneturvallisuutta ja erityisesti kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Suunnitelma

Lehtisaarentie on nykyinen kokoojakatu. Lehtisaarentien liikenneturvallisuutta parannetaan siirtämällä pyöräily pois ajoradalta Kuusisaarentien liittymässä. Lisäksi Papinpöydänkujan liittymäalue ja siihen liittyvät suojatiet rakennetaan korotettuna. Kadunvarsipysäköintialueet erotetaan ajoradasta ja jaksotetaan katupuilla. Papinpöydänkujan liittymän länsipuolelle ja Kuusisaarentien liittymän läheisyyteen tehdään katuaukiot. Katuaukiot, korotettu liittymäalue, erotuskaistoja ja reuna-alueita tehdään kivettyinä.

Pyhän Laurin tien korotettu ajorata tehdään asfaltista ja korotuksen viisteet kivetään.

Suunnitelmien tarkempi kuvaus ilmenee liitteenä 1 olevasta suunnitelmaselostuksesta.

Katusuunnitelma täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 85 §:ssä ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 41 §:ssä säädetyt edellytykset. Kadut sopeutuvat asemakaavan mukaiseen ympäristöönsä ja täyttävät toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset.

Vuorovaikutus

Katusuunnittelu on toteutettu ”Yhteinen kunnallistekninen työmaa” sopimuksen (7.3.2017) mukaisesti yhteistyössä sopimuksen osapuolten kanssa. Sopimuksen osapuolia ovat Helsingin kaupunki, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Helsingin seurakuntayhtymä, Vantaan seurakuntayhtymä, Helen Sähköverkko Oy, Elisa Oy, DNA Oyj ja Telia Finland Oyj. Sopimuksen mukaisesti kukin sopimuksen allekirjoittanut osapuoli sitoutuu suunnittelun aikana määrittelemään omat johtotarpeensa kohteessa ja tekemään omaa suunnittelua samanaikaisesti hankkeen etenemisen kanssa. Suunnittelun tavoitteena on aikaansaada rakennushankekohtaiset yhteiset ristiriidattomat suunnitelma-asiakirjat ja selostukset.

Katusuunnitelmaluonnos oli esillä Helsingin kaupungin internetsivuilla 14.-27.3.2018 välisen ajan.

21.08.2018

Katusuunnitelma on ollut nähtävillä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 43 §:n mukaisesti 9.–23.5.2018 välisen ajan. Suunnitelmien nähtävillä olosta ilmoitettiin kirjallisesti suunnittelualueen kiinteistöjen omistajille sekä Munkinseutu-seuralle.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 43 §:n 1. momentin perusteella osallisilla on oikeus tehdä muistutus katusuunnitelmaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen nähtävilläoloajan päättymistä.

Suunnitelmasta ei ole tehty muistutuksia.

Kustannukset ja aikataulu

Katusuunnitelman rakennuskustannukset ovat yhteensä noin 1 008 000 euroa, keskimäärin 110 euroa/m² (alv. 0 %). Kustannukset jakautuvat kaduittain seuraavasti:

	euroa (alv. 0 %)
Lehtisaarentie	956 000
Pyhän Laurin tie	52 000

Katujen vuotuiset ylläpitokustannukset ovat noin 15 800 euroa (alv. 0 %). Ylläpitokustannukset eivät muutu nykyisestä.

Katujen rakentamiseen on varauduttu kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotuksessa vuodesta 2019 alkaen.

Hanke rahoitetaan talousarvion kohdasta 8 03 01 02 perusparantaminen ja liikennejärjestelyt.

Sovelletut säännökset

Maankäyttö- ja rakennuslaki 84-86 §, 62 §, 202 §, 190 §, maankäyttö- ja rakennusasetus 41-43 §.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Petra Rantalainen, projektipäällikkö, puhelin: 310 39795
petra.rantalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Suunnitelmaselostus nro 30941/1
- 2 Suunnitelmapiiustus nro 30941/1

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Sörnäistenkatu 1
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alvno
FI02012566

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Otteet

Ote

Asianosaiset

Kaupunginosayhdistykset

Otteen liitteet

Esitysteksti

Hallintovalitus, katusuunnitelman tai muun yleisen alueen suunnitelman hyväksyminen

Esitysteksti

Tiedoksi

Rakennukset ja yleiset alueet, tilapalvelut/Grundström Irmeli
Hallinto- ja lakipalvelut, tietopalvelut/Stenfors Piia
Maanomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu/Haapanen Sami

§ 394

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Kaisa Hernbergin ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee
sisäilman laatua parantavia koneellisen ilmanvaihdon käytäntöjä
kouluihin ja päiväkoteihin**

HEL 2018-002604 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Sisäilman epäpuhtaudet ja ilmanvaihto

Ilmanvaihdon tarkoituksena on laimentaa sisäilman epäpuhtauksien pitoisuutta ja hajujen voimakkuutta, poistaa liiallista kosteutta ja tuoda raitista ilmaa tilalle. Sisäilman hiukkas- ja kaasumaisten epäpuhtauksien lähteitä ovat sisustus- ja rakennusmateriaalit, ihmiset itse sekä ihmisten toiminta; esimerkiksi opetusrakennuksissa kuvaamataidon, kemian ja biologian opetuksessa käytetyt aineet sekä teknisissä ja tekstiilitöissä käytetyt materiaalit, ammattikoulurakennuksissa lukemattomat ammattiopetuksessa käytettävät materiaalit ja aineet sekä kaikissa rakennuksissa siivous ja siivoustuotteet. Opetustiloissa ja päiväkotien ryhmätiloissa ilmanvaihto on erityisen tarpeellinen vähentämään lasten ja aikuisten yhteiseen hengitysilmaan tuottamia tartuntatautien viruksia ja bakteereja.

Kun koulu- ja päiväkotirakennuksissa on toimintaa, on koneellinen ilmanvaihto toiminnassa. Poistoilman mukana käyttäjistä itsestään sekä heidän toiminnastaan peräisin olevat epäpuhtaudet poistetaan ulkoilmaan. Öisin ja viikonloppuisin, kun rakennuksessa ei ole toimintaa, ei sisäilmaan pääse toiminnasta peräisin olevia epäpuhtauksia. Koneellinen ilmanvaihto on pois päältä öisin ja viikonloppuisin, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus sisäilmassa suurenee sisustus- ja rakennusmateriaaleista peräisin olevien päästöjen vuoksi, mutta niiden pitoisuus pienenee heti, kun ilmanvaihto käynnistetään yhdestä kahden tuntia ennen koulu- tai päiväkotipäivän alkamista. Päivällä tyypilliset haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuudet jatkuvassa sisäilmastoseurannassa olevassa helsinkiläisessä koulurakennuksessa koneellisen ilmanvaihdon ollessa käynnissä ovat 50...350 ppb*. Koneellisen ilmanvaihdon ollessa öisin ja viikonloppuisin pois päältä haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus on 400...1000 ppb. Kun opetuksessa käytetään aineita, joista pääsee sisäilmaan runsaasti haihtuvia orgaanisia yhdisteitä, käytetään vetokaappeja tai kohdepoistoja sisäilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuuden pienentä-

miseen. Epäpuhtauksien leviäminen huonetilaan estetään poistamalla epäpuhtaudet paikallisesti suoraan lähteen kohdalla

Kun uusi tai peruskorjattu koulu- tai päiväkotirakennus valmistuu, sen ilmanvaihtoa käytetään ensimmäisen vuoden ajan viikon jokaisena päivänä vuorokauden ympäri. Yhtenä syynä tähän on uusien rakennus- ja sisustusmateriaalien materiaalipäästöjen poistaminen rakennuksen sisäilmasta epämiellyttäviä hajuja aiheuttamasta. Sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevassa kansallisessa ohjeistuksessa pidetään ensisijaisena M1 luokan rakennusmateriaalien valitsemista, jotta sisäilman kemiallisten yhdisteiden kuorma olisi mahdollisimman pieni. Uusien materiaalien ja kalusteiden haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöt sisäilmaan pienenevät siten, että usein jo puolen vuoden kuluttua rakennuksen käyttöönotosta hajuvoimakkuudet ovat pienet. Kun uudisrakennuksen valmistumisesta on kulunut vuosi, ilmanvaihto asetetaan toimimaan aikaohjelmien mukaan

Sisäilman hiukkaspitoisuuteen vaikuttavat sisälähteiden lisäksi ulkoilman hiukkaslähteet kuten liikenne, energiantuotanto ja teollisuus sekä mm. siitepöly. Sisäilman pienhiukkaspitoisuus voi olla koneellisen ilmanvaihdon käydessä suurempi kuin öisin ja viikonloppuisin, kun ilmanvaihto on pois päältä. Tuloilmasta suodatetaan ilmanvaihtokoneessa olevilla suodattimilla suuri osa ulkoilman hiukkaspitoisuudesta, mutta kokoluokkaa 0,1...0,3 µm halkaisijaltaan olevat hiukkaset pääsevät muita kokoluokkia paremmin nykyään yleisesti käytettyjen tuloilmasuodatinmateriaalin läpi.

Kun ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole öisin ja viikonloppuisin päällä, isommat hiukkaset laskeutuvat huonepinnoille, joista ne voidaan siivoamalla pyyhkiä pois. Pienemmät hiukkaset jäävät leijumaan ilmaan. Koneellisen ilmanvaihdon käynnistyessä 1...2 tuntia ennen toiminnan alkamista ilmassa leijuvat hiukkaset poistetaan ulkoilmaan. Päivällä ihmisen toiminta nostaa huonepinnoilla olevia hiukkasia takaisin ilmaan ja poistoilmanvaihtoon. Rakennuksen hiukkaspitoisuutta voi selvästi vähentää siivouksen keinoin, erityisesti nihkeäpyyhinnällä.

Ilmanvaihto ja huonetilan kosteus sekä kosteusongelmat

Sisäilman vesihöyrypitoisuuteen vaikuttavat ulkoilman vesihöyrypitoisuus, sisätilan kosteuslähteet, sisätilan ilmanvaihto, poistuvan vesihöyryn määrä rakenteiden läpi sekä vesihöyryn sitoutuminen rakennusaineisiin. Kahden viimeksi mainitun tekijän merkitys on yleensä melko pieni. Sisätilan kosteuslähteitä ovat esimerkiksi ihminen itse (hengitys, aineenvaihdunta), ruoan laittaminen, suihkussa käyminen ja pintojen vesipesu. Lisäksi rakennusten valmistumisvaiheessa betonin kuivumi-

nen ja eräät pintakäsittelyt voivat tuottaa sisäilmaan suhteellisen suuren kosteustuoton. Tämä on toinen syy siihen, miksi ilmanvaihtoa tulee käyttää uudisrakennuksen valmistuttua vuoden ajan 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa.

Julkisissa palvelukiinteistöissä ei ole sisäisiä kosteuslähteitä silloin, kun rakennusten käyttäjät eivät oleskele rakennuksessa iltaisin, öisin tai viikonloppuisin, joten kosteustuotto ei ole ilmanvaihdon käyttämisen syy toiminta-ajan ulkopuolella.

Koulu- ja päiväkotirakennuksen sisäilman suhteellisen kosteuden tulee olla yli 80 % useita viikkoja 20...25 °C:n lämpötilassa, jotta homeen kasvu alkaa puupinnalla.

Tämän vuoden helmikuussa, kun ulkoilman lämpötila oli -20...+2 °C, sisäilman suhteellinen kosteus jatkuvassa sisäilmastoseurannassa olevassa helsinkiläisessä koulurakennuksessa, jossa ilmanvaihto pysäytetään yöksi ja viikonlopuksi, oli 2...25 %. Tämän vuoden toukokuussa, kun ulkoilman lämpötila oli +5...+29 °C, sisäilman suhteellinen kosteus samassa koulurakennuksessa oli 17...40 %. Viime vuoden heinä-elo-kuussa, kesälomalla, koulurakennuksen sisäilman suhteellinen kosteus oli 29...62 %, kun ilmanvaihto toimi arkisin, mutta oli pois päältä öisin ja viikonloppuisin. Pääsääntöisesti tällä kesälomajaksolla sisäilma oli 5...10 prosenttiyksikköä kuivempaa öisin ja viikonloppuisin, kun ilmanvaihto ei ollut käynnissä, verrattuna päiväsaikaan, kun ilmanvaihto oli käynnissä.

Koulu- ja päiväkotirakennusten sisäilma on suurimman osan vuotta niin kuivaa, että mikäli rakenteista haihtuisi sisäilmaan kosteutta, sillä ei olisi haitallisia vaikutuksia (ellei kosteus pääse tiivistymään kylmälle pinnalle, esim. rakenteen kylmäsiltaan). Pitkään käytössä olleiden rakennusten maata vasten olevissa betonirakenteissa voi olla niin suuri kosteuspitoisuus, että niistä haihtuu sisäilmaan kosteutta. Tämä tapahtuu kuitenkin niin hitaasti tai pienissä määrin, ettei ole vaaraa, että ylitetään 80 % sisäilman suhteellinen kosteus. Oleellista on olla pinnoittamatta maata vasten olevia lattia- tai seinärakenteita tiiviillä pinnoitteella, mikä estää kosteuden haihtumisen sisäilmaan. Tiiviin pinnoitteen alle jäävä kosteus vaurioittaa pinnoitetta, minkä seurauksena pinnoitteesta voi vapautua ei-toivottuja kemiallisia yhdisteitä sisäilmaan.

Suomalaisissa koulurakennuksissa ei ole normaalisti sisäilman liiallisen kosteuden ongelmaa vaan sisäilman liiallisen kuivuuden ongelma. Lämmityskaudella ilmanvaihdon käyntiajoilla ei ole juurikaan vaikutusta opetus- ja leikkitilojen sisäilman suhteelliseen kosteuteen. Se on riippuvainen ulkoilman lämpötilasta sekä huoneen lämpötilasta. Ilmanvaihdon pysäyttäminen öisin ja viikonloppuisin pakkaskaudella voi pieneltä

osin vähentää sisäilman liiallista kuivuutta, kun tyhjän rakennuksen sisäilmaa ei vaihdeta turhaan.

Kouluissa ja päiväkodeissa syntyy sisäilmaan runsaimmin kosteutta keittiössä ja pesutilassa ja siellä ennen kaikkea suihkussa. Tällöin koneellinen ilmanvaihto on päällä ja tulee pitää käynnissä ainakin tunti ruoan valmistuksen tai suihkussa käymisen jälkeen. Pesutilojen riittävän nopeaan kuivumiseen vaikuttaa ilmanvaihdon lisäksi huoneilman lämpötila. Mitä lämpimämpi pesutila on sitä nopeammin se kuivuu.

Vaikka sisäilman kosteuspitoisuus on pieni, voi se tästä huolimatta tavalla sisä- ja ulkoilman lämpötilaeron ollessa suuri kulkeutua diffuusion tai konvektion vaikutuksesta seinärakenteeseen. Tätä estämään ulkoseinärakenteen lämmöneristeen sisäpintaan asennetaan höyrynsulku-muovi. Rakentamisvaiheessa höyrynsulun huolellinen kiinnittäminen on erittäin tärkeää, ettei höyrynsulun epätiivien saumojen kautta lämmin sisäilma virtaa lämmöneristeeseen ja tuulensuojalevyyn.

Rakennusten kosteusongelmat johtuvat siitä, että rakenteeseen tulee enemmän kosteutta kuin sieltä poistuu, minkä vuoksi rakenteen kosteuspitoisuus suurenee ja rakenne voi vaurioitua. Mikäli rakenteella on suuri kosteudentomiskyky, kestää kosteuspitoisuuden nousu kauemmin niin suureksi, että rakenne alkaa vaurioitua. Rakenteisiin voi kosteuden seurauksena syntyä mikrobiologisia vaurioita (homehtuminen ja lahoaminen) ja kemiallisia/fysikaalisia vaurioita (aineiden hajoaminen, kuten emissiot ja ruostuminen, sekä muodonmuutokset). Kosteuden lähteitä ovat mm. sadevesi, erityisesti viistosade, tuiskulumi, lumi ja sen sulaminen, maan pinta- ja vajovedet, vesi-, viemäri- ja lämpöputkien vuodot sekä suihku- ja pesuedet.

Rakenteiden vauriot voivat osaltaan vaikuttaa kosteusvaurioiden syntymiseen. Näitä ovat tyypillisesti julkisivun vesivuodot, ilmavuodot rakenteiden läpi, ikkunaliittymien epätiivisyys, kattovuodot, joissa vesi voi kulkea kattorakenteissa pitkiä matkoja ennen kuin valuu alas, sadevedenohjauksen puutteet, virheellinen maan muotoilu, kapillaarikatkon puuttuminen, jolloin maaperän kosteus voi nousta alapohjarakenteisiin, pesutilojen puutteellinen vedeneristys, höyrynsulun puutteet sekä liian kostean rakenteen pinnoittaminen rakentamisen aikana. Lisäksi rakenteiden tuuletuksen puutteet voivat johtaa kosteuden liialliseen viipymiseen rakenteissa. Näitä ovat julkisivun, ryömintätilan ja yläpohjan tuuletuksen puutteet. Julkisivun ja yläpohjan tuuletus tapahtuu painovoimaisesti, mutta maaperän suuren kosteustuoton vuoksi ryömintätilat tuuletetaan usein koneellisesti. Ryömintätilan koneellinen poistoilmanvaihdon tulee olla käynnissä jatkuvasti eli ympäri vuorokauden viikon seitsemänä päivänä, jotta ryömintätila pysyy oleskelutiloihin nähden alipai-

neisena, minkä avulla ryömintätilan epäpuhtauksien pääsy käyttötilojen sisäilmaan ehkäistään.

Helsinkiläisiä kouluja ja päiväkoteja vaivaa erityisesti ikääntyminen. Esimerkiksi ulkovaipparakenteen ikääntyminen heikentää rakenteen kosteusteknistä toimintaa ja mahdollistaa kosteuden tunkeutumisen rakenteisiin. Mikäli julkisivun tuulettuminen on heikko, on kosteusvaurion kehittyminen todennäköistä ja mikrobivaurion syntyminen mahdollista. Rakenteen tuulensuoja- tai eristekerrokseen päässeen liiallisen kosteuden poistamiseen rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmää ei voi käyttää.

Ilmanvaihdon vaikutus sisäilman laatuun

Ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole syyllinen kosteusongelmien syntyyn, mutta huonosti toimiva ilmanvaihto voi vaikuttaa sisäilman laadun heikentymiseen. Tämä on mahdollista silloin, kun koneellisen ilmanvaihdon poistoilmavirrat ovat suuremmat kuin tuloilmavirrat, mikä aiheuttaa rakennukseen alipaineen. Kun poistoilmanvaihdon imu on suurempi kuin tuloilmanvaihdon korvausilma, ottaa koneellinen ilmanvaihto korvausilman sieltä, mistä sen on helpointa saada se: lattiakaivoista, pesualtaiden viemäreiden suuaukosta, rakenteissa olevista epätiivelyskohdista, jne. Mikäli näissä on sisäilman laatua heikentäviä epäpuhtauksia, ne kulkeutuvat sisäilmaan. Mikäli viemäriin ja lattiakaivoihin lasketaan säännöllisesti vettä ja rakenteissa ei ole epätiivelyskohtia tai tiivistämättömiä läpivientejä eikä kosteusvaurioita, ei korvausilman mukana kulkeudu sisäilmaan sen laatua heikentäviä epäpuhtauksia ja hajuja.

Ilmanvaihdon vaikutuksia koskevassa keskustelussa on muistettava, että Suomessa on suuri määrä asuinkeuhkaloja, joissa on 1950 – 1980 –luvulla toteutettu pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Näiden keuhkalojen asunnoissa vallitsee alipaine, ellei asukas avaa tuuletussikkunaa tai parvekkeen ovea. Ikkunoiden yläpuolella olo- ja makuuhuoneissa sijaitseva tuuletusventtiili on yleensä niin pieni, että se ei ehkäise alipaineen muodostumista. Alipaine nähtiin vuosikautia pelkääjänä positiivisena asiana, sillä sisätilassa syntyvät epäpuhtaudet ja kosteus saadaan nopeammin ja tehokkaammin poistettua ulkoilmaan kuin jos paine-eroa ulko- ja sisäilman välillä ei ole ollenkaan - tai sisätiloissa on ylipaine, jolloin sisäilman kosteuskonvektion myötä rakenteeseen voi virrata kosteutta.

Alipaine ei aiheutakaan sisäilman laadun heikkenemistä, ellei korvausilma kulje sisäilmaan vaurioituneiden rakenteiden tai epämiellyttäviltä haisevien viemäreiden kautta. Koska asunnoissa ihmisen toiminnan kosteustuotto on suurempi kuin kouluissa tai päiväkodeissa, tehokkaalla poistoilmanvaihdolla on asunnoissa suurempi merkitys.

Suurimmassa osassa helsinkiläisiä koulu- ja päiväkotikiinteistöjä on niiden hygieniatiloissa eli WC- ja pesutiloissa pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Tämä ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto on käynnissä ympäri vuorokauden viikon jokaisena seitsemänä päivänä. Tällä ylläpidetään rakennuksessa pientä ilmanvaihtoa, kun päätulo- ja poistoilmakoneet ovat pois päältä öisin ja viikonloppuisin. Koska vastaavansuuruista koneellista tuloilmavirtaa ei ole, aiheuttaa ns. likaisten tilojen eli hygieniatilojen poistoilmanvaihto rakennukseen alipaineen.

Tämän alipaineen vaikutus sisäilman laatuun riippuu edellä mainituista tekijöistä. Monet koulu- ja päiväkotirakennukset ovat pysyneet hyvässä kunnossa, eikä likaisten tilojen poiston aiheuttamalla alipaineisuudella ole ollut negatiivista vaikutusta sisäilman laatuun. Jos koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ikääntymisen myötä rakenteiden kosteustekninen toimivuus on heikentynyt ja rakenteisiin on päässyt tunkeutumaan ulkoilman kosteutta rakenteita vaurioittaen, yö- ja viikonlopun aikainen alipaineisuus onkin heikentänyt sisäilman laatua. Tämä on voitu kokea esimerkiksi maanantaiaamuisin sisäilman tunkkaisuutena.

Helsingin toimenpiteet yö- ja viikonlopun aikaisen alipaineisuuden vähentämiseksi

Tähän ongelmaan ryhdyttiin kiinnittämään huomiota 2010-luvun alussa. Kosteus- ja homevaurioista kärsivissä rakennuksissa alipaineisuudella onkin negatiivinen vaikutus aiemmin tärkeänä pidetyn positiivisen vaikutuksen sijaan. Ensisijaisesti vaurioituneet rakenteet tulee korjata. Ennen korjausten toteutumista yö- ja viikonlopun aikaisen alipaineisuuden välttää parhaiten pysäyttämällä koneellinen ilmanvaihto kokonaan, ennen kaikkea myös ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto. Koneellisen tulo- ja poistoilmanvaihdon pääilmanvaihtokoneiden käyttäminen vuorokauden ympäri ei ole varma keino poistamaan alipaineisuutta, sillä rakentamismääräykset tämän vuoden alkuun asti ohjasivat alipaineen toteuttamiseen ilmanvaihtoteknisin keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että rakennuksen yhteenlasketut tuloilmavirrat suunniteltiin pienemmiksi kuin yhteenlasketut poistoilmavirrat. Vanhojen ilmanvaihtojärjestelmien säädettävyyden on heikko, eikä ilmanvaihtojärjestelmää välttämättä saada tasapainoon, vaikka siihen pyrittäisiinkin.

Vuosina 2012 – 2014 Helsingin kaupungilla toteutettiin projekti, jossa valikoitujen koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten palvelukiinteistöjen ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon ohjaus liitettiin pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmiin. Näissä kiinteistöissä likaisten tilojen poistoilmanvaihto pysähtyy myös yöksi ja viikonlopuksi samaan aikaan, kun pääilmanvaihtokoneet pysähtyvät. Näitä kiinteistöjä on yhteensä 70 ja ne valittiin kuntotutkimuksissa löydettyjen sisäilman laatua heikentävien tekijöiden kuten kosteusvaurioiden vuoksi.

Ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon pysäyttäminen yöksi ja viikonlopuksi koulu- ja päiväkotirakennuksessa on otettu uudelleen kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet –palvelukokonaisuuden rakennetun omaisuuden hallinnan ja ylläpidon yhteisprojektiksi. Kesän 2018 aikana selvitetään 30 valitun koulu- ja päiväkotikiinteistön rakennusautomaatiojärjestelmät ja ohjaustavat, millä näiden likaisten tilojen poistoilmanvaihto voidaan kytkeä pois päältä öitä ja viikonloppuja varten. Työ toteutetaan alkusyksystä kiinteistöihin valittujen rakennusautomaatioyriyten kanssa yhteistyössä. Mikäli projektissa saavutetaan haluttu tavoite, jatketaan ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon liittäminen pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmaan muissakin päiväkotijä koulukiinteistössä, joissa toimenpide on hyödyllinen.

Ilmanvaihdon osateho ja siirtoilman käyttö

Vanhemmissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihto toimii joko täydellä teholla tai puolella teholla, mikä ei ole täsmällisesti 50 % täydestä tehosta vaan voi olla 25...75 % siitä. Ilmanvaihdon käyttäminen osateholla ei kuitenkaan takaa ilman vaihtumisen tehokkaasti kaikissa tiloissa ja usein osateholla on haasteellista saada aikaan haluttu ilmanvaihdon tehokkuus. Useissa 2000-luvuilla rakennetuissa ja peruskorjatuissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihtoa voi säätää portaattomasti. Lisäksi uusissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ns. hygieniatilojen ilmanvaihto on toteutettu tulo- ja poistoilmanvaihtona – ei pelkästään koneellisena poistoilmanvaihtona kuten vanhemmissa rakennuksissa. Uusissa koulurakennuksissa ilmanvaihtojärjestelmä on tehokkaampi: sen ilmavirtoja voidaan säätää portaattomasti siten, että ilmavirta jakautuu jokaiseen huoneeseen. Uuden sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevan ympäristöministeriön asetuksen myötä uusissa koulu- ja päiväkotirakennuksissa ilmanvaihtoa tullaan käyttämään suunnitellun käyttöajan ulkopuolella ulkoilmavirralla, joka on vähintään 0,15 (dm³/s)/m².

Ilmanvaihto voidaan ajastaa toimimaan joka kolmannen tunnin ajaksi täydellä teholla. Tämän ajastamisen hyödyt ovat kuitenkin epäselvät. Sisäilman kosteuspitoisuuteen tällä ei voida vaikuttaa kuin marginaalisesti. Sisäilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus saadaan yhtä hyvin minimiin aamutuuletuksella 1..2 tuntia ennen toiminnan alkamista. Sisäilman hiukkaspitoisuus saattaa jopa suurentua kuin pienentyä koneellisen ilmanvaihdon käydessä. Lisäksi mikäli ei suoriteta isoja toimenpiteitä jokaisen koulu- ja päiväkotirakennuksen ilmanvaihtojärjestelmän tasapainottamiseksi, mikä saattaa kuitenkin epäonnistua aiempien rakentamismääräysten alipaineisuuteen ohjeistamisen vuoksi, ilmanvaihdon toimiminen kolmen tunnin välein aiheuttaa rakennukseen turhan alipaineen ja mahdollisten epäpuhtauksien kulkeutumisen ra-

kennuksen sisäilmaan. Näin ollen tällä ohjaustavalla ei välttämättä sää-
vuteta hyötyä.

Kesäaikana niissä rakennuksissa, joissa ei pääasiallisesti ole kesäai-
kaista käyttöä, tulee ilmanvaihtoa käyttää sillä palvelualueella, missä
työskennellään (esim. koulurakennuksissa hallintotiloissa). Perussii-
vouksen ajan ja vuorokausi sen päätyttyä ilmanvaihto on käynnissä
normaaliteholla. Kun toimintaa aloitellaan loma-ajan päätyttyä, on il-
manvaihto käynnistettävä vuorokautta tai enintään viikkoa ennen toi-
minnan alkamista. Jos sisäilma tuntuu kesäaikana koulurakennuksessa
erityisen tunkkaiselta, voidaan ilmanvaihtoa pyöräyttää tunnin ajan yöl-
lä kerran viikossa hyödyntämällä valvontajärjestelmän viikko-ohjelmaa.

Niissä rakennuksissa, joissa on kesäaikaista käyttöä, kannattaa helle-
kaudella ilmanvaihtoa käyttää öisin rakennuksen jäähdytykseen. Tätä
yötuuletukseksi kutsuttua toimintaa on järkevä käyttää, kun ulkoilman
lämpötila on ainakin 3 °C matalampi kuin poistoilman lämpötila. Ilman-
vaihdon yötoiminto ajastetaan poistoilman ja ulkoilman välisen lämpöti-
laeron perusteella (esim. yötuuletus voi olla toiminnassa klo 24 – 6).

Tilojen varustamisella korvausilmaventtiileillä ilmeisesti tarkoitetaan vai-
pan yli muodostuvan paine-eron pienentämistä siten, että ulko- ja si-
säilma olisivat samassa paineessa. Korvausilmaventtiilien kautta tuleva
ilma on kuitenkin ulkoilman lämpötilassa ja suodattamatonta. Talvella
korvausilmaventtiilien kautta tuleva ilma on liian viileää ja aiheuttaa ve-
don tunteen tiloihin kylmän ilman laskeutuessa lattian rajaan.

Suurimmassa osassa Helsingin koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ilman-
vaihtojärjestelmiä on lämmöntalteenotto. Kaikkiin peruskorjattaviin kou-
lu- ja päiväkotikiinteistöihin tulee ilmanvaihdon lämmöntalteenotto, mi-
käli niissä ei sitä aiemmin ole ollut.

Siirtoilmaventtiilejä tilojen välillä voidaan käyttää palovyöhykkeet huo-
mioiden. Uusien ja peruskorjattavien koulujen ja päiväkotien ilmanvaiht-
tojärjestelmät suunnitellaan uuden ympäristöministeriön asetuksen ra-
kennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta mukaan tasapaineiseksi
siten, ettei ilmanvaihtojärjestelmä aiheuta rakenteisiin ylipaineen vuoksi
rakenteita vaurioittavaa pitkäaikaista kosteusrasitusta eikä alipaineen
vuoksi epäpuhtauksien siirtymistä sisäilmaan. Siirtoilmaventtiileitä ei
uusissa rakennuksissa todennäköisesti tarvita, mutta vanhemmissa
niistä voi olla hyötyä. Koulu- ja päiväkotirakennuksissa niiden akustisiin
ominaisuuksiin tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota.

Suomessa ei enää ole voimassa olevaa lakia palvelurakennusten il-
manvaihtojärjestelmien puhdistamistiheydestä. Ilmanvaihtojärjestel-
mien puhdistamistarpeen tarkastaminen on kuitenkin erittäin suositelta-
vaa. Helsingiläisten koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtojärjestelmät

puhdistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden välein. Tuloilmasuodattimet vaihdetaan pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa.

Yhteiset toimintatavat

STM:n Asumisterveysasetuksessa 2015 todetaan, että ”Rakennuksen käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihdon tulee olla sellainen, ettei rakennus- ja sisustusmateriaaleista tai muista lähteistä vapautuvien ja kulkeutuvien epäpuhtauksien kertyminen sisäilmaan aiheuta käyttöaikana tiloissa oleskeleville terveyshaittaa. Asetuksen soveltamisohjeessa tarkennetaan, että ”Tämä voidaan toteuttaa siten, että käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto on jatkuvasti päällä vähintään pienellä osateholla, ilmanvaihtoa käytetään jaksottaisesti tai ilmanvaihto käynnistetään niin aikaisessa vaiheessa ennen tilojen käyttöaikaa, että ilmanlaatu täyttää käytön aikana sille asetetut vaatimukset. Tämän lisäksi käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto ei saa aiheuttaa epäpuhtauksien kulkeutumista sisätiloihin esimerkiksi korvausilman puutteesta syntyneen liiallisen alipaineisuuden vuoksi.” Asumisterveysasetuksen soveltamisohje sallii kolme vaihtoehtoista toimintatapaa käyttöajan ulkopuoliselle ilmanvaihdolle.

Suomen kunnat ovat nähneet tarpeen yhtenäistää ja jakaa hyviin sisäilmaolosuhteisiin vaikuttavien toimintatapojen käytäntöjä. Tähän tarpeeseen on perustettu Kuntien sisäilmaverkosto, jossa on mukana Suomen kahdeksan suurinta kuntaa. Verkoston perustivat Espoo, Helsinki ja Vantaa. Sisäilmayhdistys on verkostossa mukana ja toimii tuotosten levittäjänä sekä tukena asiantuntijaroolissa. Sisäilmayhdistyksen strategiassa uusimpana toimintamuotona on ”hyvä sisäilma suositusten” lanseeraaminen.

Kuntien sisäilmaverkoston ensimmäiseksi käsiteltäväksi aiheeksi on valittu ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat”. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta -palvelu on kutsunut 50 kunnan sisäilma-asiantuntijoita, -yhdyshenkilöitä ja julkisista palvelutiloista vastaavia henkilöitä 4.9.2018 Helsinkiin Kallion kortteliin ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” seminaariin ja työpajapäivään. Tarkoituksena on, että päivän tuotoksista kirjoitetaan ns. konsensuslausunto, jonka Sisäilmayhdistys julkaisee suosituksena Internet-sivuiltaan.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta -palvelu päättää 4.9.2018 tilaisuuden jälkeen, miten se julkaisee ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” seminaari- ja työpajapäivän päätökset. Ilmanvaihdon toimintaan ja käyntiaikoihin liittyvä ohjeistus tullaan saattamaan kiinteistöjen käyttäjien ja kiinteistöhuollon tietoon sekä ilmanvaihdon käyttöä yhtenäistämään että hyviä sisäilmasto-

olosuhteita ylläpitämään. Ohjeistus myös esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle. Ilmanvaihdon käytntiaikojen valvontaa tullaan kehittämään.

Käsittely

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kohtaan 37 "Ilmanvaihdon toimintaan ja käytntiaikoihin liittyvä ohjeistus tullaan saattamaan kiinteistöjen käyttäjien ja kiinteistöhuollon tietoon sekä ilmanvaihdon käyttöä yhtenäistämään että hyviä sisäilmasto-olosuhteita ylläpitämään" jälkeen lisätään lause: "Ohjeistus myös esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Leo Straniuksen vastaehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Marianna Tuomainen, sisäilmainsoööri, puhelin: 310 38653
marianna.tuomainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Hernberg Kaisa aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Sisäilman epäpuhtaudet ja ilmanvaihto

Ilmanvaihdon tarkoituksena on laimentaa sisäilman epäpuhtauksien pitoisuutta ja hajujen voimakkuutta, poistaa liiallista kosteutta ja tuoda raitista ilmaa tilalle. Sisäilman hiukkas- ja kaasumaisten epäpuhtauksien lähteitä ovat sisustus- ja rakennusmateriaalit, ihmiset itse sekä ihmisten toiminta; esimerkiksi opetusrakennuksissa kuvaamataidon, kemian ja biologian opetuksessa käytetyt aineet sekä teknisissä ja tekstiilitöissä käytetyt materiaalit, ammattikoulurakennuksissa lukemattomat ammattiopetuksessa käytettävät materiaalit ja aineet sekä kaikissa rakennuksissa siivous ja siivoustuotteet. Opetustiloissa ja päiväkotien

ryhmätiloissa ilmanvaihto on erityisen tarpeellinen vähentämään lasten ja aikuisten yhteiseen hengitysilmaan tuottamia tartuntatautien viruksia ja bakteereja.

Kun koulu- ja päiväkotirakennuksissa on toimintaa, on koneellinen ilmanvaihto toiminnassa. Poistoilman mukana käyttäjistä itsestään sekä heidän toiminnastaan peräisin olevat epäpuhtaudet poistetaan ulkoilmaan. Öisin ja viikonloppuisin, kun rakennuksessa ei ole toimintaa, ei sisäilmaan pääse toiminnasta peräisin olevia epäpuhtauksia. Koneellinen ilmanvaihto on pois päältä öisin ja viikonloppuisin, haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus sisäilmassa suurenee sisustus- ja rakennusmateriaaleista peräisin olevien päästöjen vuoksi, mutta niiden pitoisuus pienenee heti, kun ilmanvaihto käynnistetään yhdestä kahden tuntia ennen koulu- tai päiväkotipäivän alkamista. Päivällä tyypilliset haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuudet jatkuvassa sisäilmastoseurannassa olevassa helsinkiläisessä koulurakennuksessa koneellisen ilmanvaihdon ollessa käynnissä ovat 50...350 ppb*. Koneellisen ilmanvaihdon ollessa öisin ja viikonloppuisin pois päältä haihtuvien orgaanisten yhdisteiden kokonaispitoisuus on 400...1000 ppb. Kun opetuksessa käytetään aineita, joista pääsee sisäilmaan runsaasti haihtuvia orgaanisia yhdisteitä, käytetään vetokaappeja tai kohdepoistoja sisäilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuuden pienentämiseen. Epäpuhtauksien leviäminen huonetilaan estetään poistamalla epäpuhtaudet paikallisesti suoraan lähteen kohdalla

Kun uusi tai peruskorjattu koulu- tai päiväkotirakennus valmistuu, sen ilmanvaihtoa käytetään ensimmäisen vuoden ajan viikon jokaisena päivänä vuorokauden ympäri. Yhtenä syynä tähän on uusien rakennus- ja sisustusmateriaalien materiaalipäästöjen poistaminen rakennuksen sisäilmasta epämiellyttäviä hajuja aiheuttamasta. Sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevassa kansallisessa ohjeistuksessa pidetään ensisijaisena M1 luokan rakennusmateriaalien valitsemista, jotta sisäilman kemiallisten yhdisteiden kuorma olisi mahdollisimman pieni. Uusien materiaalien ja kalusteiden haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöt sisäilmaan pienenevät siten, että usein jo puolen vuoden kuluttua rakennuksen käyttöönotosta hajuvoimakkuudet ovat pienet. Kun uudisrakennuksen valmistumisesta on kulunut vuosi, ilmanvaihto asetetaan toimimaan aikaohjelmien mukaan

Sisäilman hiukkaspitoisuuteen vaikuttavat sisälähteiden lisäksi ulkoilman hiukkaslähteet kuten liikenne, energiantuotanto ja teollisuus sekä mm. siitepöly. Sisäilman pienhiukkaspitoisuus voi olla koneellisen ilmanvaihdon käydessä suurempi kuin öisin ja viikonloppuisin, kun ilmanvaihto on pois päältä. Tuloilmasta suodatetaan ilmanvaihtokoneessa olevilla suodattimilla suuri osa ulkoilman hiukkaspitoisuudesta, mutta kokoluokkaa 0,1...0,3 µm halkaisijaltaan olevat hiukkaset pääsevät

muita kokoluokkia paremmin nykyään yleisesti käytettyjen tuloilmasuodatinmateriaalin läpi.

Kun ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole öisin ja viikonloppuisin päällä, isommat hiukkaset laskeutuvat huonepinnoille, joista ne voidaan siivoamalla pyyhkiä pois. Pienemmät hiukkaset jäävät leijumaan ilmaan. Koneellisen ilmanvaihdon käynnistyessä 1...2 tuntia ennen toiminnan alkamista ilmassa leijuvat hiukkaset poistetaan ulkoilmaan. Päivällä ihmisen toiminta nostaa huonepinnoilla olevia hiukkasia takaisin ilmaan ja poistoilmanvaihtoon. Rakennuksen hiukkaspitoisuutta voi selvästi vähentää siivouksen keinoin, erityisesti nihkeäpyyhinnällä.

Ilmanvaihto ja huonetilan kosteus sekä kosteusongelmat

Sisäilman vesihöyrypitoisuuteen vaikuttavat ulkoilman vesihöyrypitoisuus, sisätilan kosteuslähteet, sisätilan ilmanvaihto, poistuvan vesihöyryn määrä rakenteiden läpi sekä vesihöyryn sitoutuminen rakennusaineisiin. Kahden viimeksi mainitun tekijän merkitys on yleensä melko pieni. Sisätilan kosteuslähteitä ovat esimerkiksi ihminen itse (hengitys, aineenvaihdunta), ruoan laittaminen, suihkussa käyminen ja pintojen vesipesu. Lisäksi rakennusten valmistumisvaiheessa betonin kuivuminen ja eräät pintakäsittelyt voivat tuottaa sisäilmaan suhteellisen suuren kosteustuoton. Tämä on toinen syy siihen, miksi ilmanvaihtoa tulee käyttää uudisrakennuksen valmistuttua vuoden ajan 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa.

Julkisissa palvelukiinteistöissä ei ole sisäisiä kosteuslähteitä silloin, kun rakennusten käyttäjät eivät oleskele rakennuksessa iltaisin, öisin tai viikonloppuisin, joten kosteustuotto ei ole ilmanvaihdon käyttämisen syy toiminta-ajan ulkopuolella.

Koulu- ja päiväkotirakennuksen sisäilman suhteellisen kosteuden tulee olla yli 80 % useita viikkoja 20...25 °C:n lämpötilassa, jotta homeen kasvu alkaa puupinnalla.

Tämän vuoden helmikuussa, kun ulkoilman lämpötila oli -20...+2 °C, sisäilman suhteellinen kosteus jatkuvassa sisäilmastoseurannassa olevassa helsinkiläisessä koulurakennuksessa, jossa ilmanvaihto pysäytetään yöksi ja viikonlopuksi, oli 2...25 %. Tämän vuoden toukokuussa, kun ulkoilman lämpötila oli +5...+29 °C, sisäilman suhteellinen kosteus samassa koulurakennuksessa oli 17...40 %. Viime vuoden heinä-elo-kuussa, kesälomalla, koulurakennuksen sisäilman suhteellinen kosteus oli 29...62 %, kun ilmanvaihto toimi arkisin, mutta oli pois päältä öisin ja viikonloppuisin. Pääsääntöisesti tällä kesälomajaksolla sisäilma oli 5...10 prosenttiyksikköä kuivempaa öisin ja viikonloppuisin, kun ilman-

vaihto ei ollut käynnissä, verrattuna päiväsaikaan, kun ilmanvaihto oli käynnissä.

Koulu- ja päiväkotirakennusten sisäilma on suurimman osan vuotta niin kuivaa, että mikäli rakenteista haihtuisi sisäilmaan kosteutta, sillä ei olisi haitallisia vaikutuksia (ellei kosteus pääse tiivistymään kylmälle pinnalle, esim. rakenteen kylmäsiltaan). Pitkään käytössä olleiden rakennusten maata vasten olevissa betonirakenteissa voi olla niin suuri kosteuspitoisuus, että niistä haihtuu sisäilmaan kosteutta. Tämä tapahtuu kuitenkin niin hitaasti tai pienissä määrin, ettei ole vaaraa, että ylitetään 80 % sisäilman suhteellinen kosteus. Oleellista on olla pinnoittamatta maata vasten olevia lattia- tai seinärakenteita tiiviillä pinnoitteella, mikä estää kosteuden haihtumisen sisäilmaan. Tiiviin pinnoitteen alle jäävä kosteus vaurioittaa pinnoitetta, minkä seurauksena pinnoitteesta voi vapautua ei-toivottuja kemiallisia yhdisteitä sisäilmaan.

Suomalaisissa koulurakennuksissa ei ole normaalisti sisäilman liiallisen kosteuden ongelmaa vaan sisäilman liiallisen kuivuuden ongelma. Lämmityskaudella ilmanvaihdon käyntiajoilla ei ole juurikaan vaikutusta opetus- ja leikkitilojen sisäilman suhteelliseen kosteuteen. Se on riippuvainen ulkoilman lämpötilasta sekä huoneen lämpötilasta. Ilmanvaihdon pysäyttäminen öisin ja viikonloppuisin pakkaskaudella voi pieneltä osin vähentää sisäilman liiallista kuivuutta, kun tyhjän rakennuksen sisäilmaa ei vaihdeta turhaan.

Kouluissa ja päiväkodeissa syntyy sisäilmaan runsaimmin kosteutta keittiössä ja pesutilassa ja siellä ennen kaikkea suihkussa. Tällöin koneellinen ilmanvaihto on päällä ja tulee pitää käynnissä ainakin tunti ruoan valmistuksen tai suihkussa käymisen jälkeen. Pesutilojen riittävän nopeaan kuivumiseen vaikuttaa ilmanvaihdon lisäksi huoneilman lämpötila. Mitä lämpimämpi pesutila on sitä nopeammin se kuivuu.

Vaikka sisäilman kosteuspitoisuus on pieni, voi se tästä huolimatta talvella sisä- ja ulkoilman lämpötilaeron ollessa suuri kulkeutua diffuusion tai konvektion vaikutuksesta seinärakenteeseen. Tätä estämään ulkoseinärakenteen lämmöneristeen sisäpintaan asennetaan höyrynsulkumuovi. Rakentamisvaiheessa höyrynsulun huolellinen kiinnittäminen on erittäin tärkeää, ettei höyrynsulun epätiivien saumojen kautta lämmin sisäilma virtaa lämmöneristeseen ja tuulensuojalevyyn.

Rakennusten kosteusongelmat johtuvat siitä, että rakenteeseen tulee enemmän kosteutta kuin sieltä poistuu, minkä vuoksi rakenteen kosteuspitoisuus suurenee ja rakenne voi vaurioitua. Mikäli rakenteella on suuri kosteudensitomiskyky, kestää kosteuspitoisuuden nousu kauemmin niin suureksi, että rakenne alkaa vaurioitua. Rakenteisiin voi kosteuden seurauksena syntyä mikrobiologisia vaurioita (homehtuminen ja

lahoaminen) ja kemiallisia/fysikaalisia vaurioita (aineiden hajoaminen, kuten emissiot ja ruostuminen, sekä muodonmuutokset). Kosteuden lähteitä ovat mm. sadevesi, erityisesti viistosade, tuiskulumi, lumi ja sen sulaminen, maan pinta- ja vajovedet, vesi-, viemäri- ja lämpöputkien vuodot sekä suihku- ja pesuvedet.

Rakenteiden vauriot voivat osaltaan vaikuttaa kosteusvaurioiden syntymiseen. Näitä ovat tyypillisesti julkisivun vesivuodot, ilmavuodot rakenteiden läpi, ikkunaliittymien epätiiveys, kattovuodot, joissa vesi voi kulkea kattorakenteissa pitkiä matkoja ennen kuin valuu alas, sadevedenohjauksen puutteet, virheellinen maan muotoilu, kapillaarikatkon puuttuminen, jolloin maaperän kosteus voi nousta alapohjarakenteisiin, pesutilojen puutteellinen vedeneristys, höyrinsulun puutteet sekä liian kostean rakenteen pinnoittaminen rakentamisen aikana. Lisäksi rakenteiden tuuletuksen puutteet voivat johtaa kosteuden liialliseen viipymiseen rakenteissa. Näitä ovat julkisivun, ryömintätilan ja yläpohjan tuuletuksen puutteet. Julkisivun ja yläpohjan tuuletus tapahtuu painovoimaisesti, mutta maaperän suuren kosteustuoton vuoksi ryömintätilat tuuletetaan usein koneellisesti. Ryömintätilan koneellinen poistoilmanvaihdon tulee olla käynnissä jatkuvasti eli ympäri vuorokauden viikon seitsemänä päivänä, jotta ryömintätila pysyy oleskelutiloihin nähden alipaineisena, minkä avulla ryömintätilan epäpuhtauksien pääsy käyttötilojen sisäilmaan ehkäistään.

Helsingiläisiä kouluja ja päiväkoteja vaivaa erityisesti ikääntyminen. Esimerkiksi ulkovaipparakenteen ikääntyminen heikentää rakenteen kosteusteknistä toimintaa ja mahdollistaa kosteuden tunkeutumisen rakenteisiin. Mikäli julkisivun tuulettuminen on heikko, on kosteusvaurion kehittyminen todennäköistä ja mikrobivaurion syntyminen mahdollista. Rakenteen tuulensuoja- tai eristekerrokseen päässeeseen liiallisen kosteuden poistamiseen rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmää ei voi käyttää.

Ilmanvaihdon vaikutus sisäilman laatuun

Ilmanvaihto ei koulu- ja päiväkotirakennuksissa ole syyllinen kosteusongelmien syntyyn, mutta huonosti toimiva ilmanvaihto voi vaikuttaa sisäilman laadun heikentymiseen. Tämä on mahdollista silloin, kun koneellisen ilmanvaihdon poistoilmavirrat ovat suuremmat kuin tuloilmavirrat, mikä aiheuttaa rakennukseen alipaineen. Kun poistoilmanvaihdon imu on suurempi kuin tuloilmanvaihdon korvausilma, ottaa koneellinen ilmanvaihto korvausilman sieltä, mistä sen on helpointa saada se: lattiakaivoista, pesualtaiden viemäreiden suuaukosta, rakenteissa olevista epätiiveyskohdista, jne. Mikäli näissä on sisäilman laatua heikentäviä epäpuhtauksia, ne kulkeutuvat sisäilmaan. Mikäli viemäriin ja lattiakaivoihin lasketaan säännöllisesti vettä ja rakenteissa ei ole epätiiveyskohtia tai tiivistämättömiä läpivientejä eikä kosteusvaurioita, ei kor-

vausilman mukana kulkeudu sisäilmaan sen laatua heikentäviä epäpuhtauksia ja hajuja.

Ilmanvaihdon vaikutuksia koskevassa keskustelussa on muistettava, että Suomessa on suuri määrä asuinkerrostaloja, joissa on 1950 – 1980 –luvulla toteutettu pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Näiden kerrostalojen asunnoissa vallitsee alipaine, ellei asukas avaa tuuletussikkunaa tai parvekkeen ovea. Ikkunoiden yläpuolella olo- ja makuuhuoneissa sijaitseva tuuletusventtiili on yleensä niin pieni, että se ei ehkäise alipaineen muodostumista. Alipaine nähtiin vuosikausia pelkäättään positiivisena asiana, sillä sisätilassa syntyvät epäpuhtaudet ja kosteus saadaan nopeammin ja tehokkaammin poistettua ulkoilmaan kuin jos paine-eroa ulko- ja sisäilman välillä ei ole ollenkaan - tai sisätiloissa on ylipaine, jolloin sisäilman kosteuskonvektion myötä rakenteeseen voi virrata kosteutta.

Alipaine ei aiheutakaan sisäilman laadun heikkenemistä, ellei korvausilma kulje sisäilmaan vaurioituneiden rakenteiden tai epämiellyttäviltä haisevien viemäreiden kautta. Koska asunnoissa ihmisen toiminnan kosteustuotto on suurempi kuin kouluissa tai päiväkodeissa, tehokkaalla poistoilmanvaihdolla on asunnoissa suurempi merkitys.

Suurimmassa osassa helsinkiläisiä koulu- ja päiväkotikiinteistöjä on niiden hygienia-tiloissa eli WC- ja pesutiloissa pelkkä koneellinen poistoilmanvaihto. Tämä ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto on käynnissä ympäri vuorokauden viikon jokaisena seitsemänä päivänä. Tällä ylläpidetään rakennuksessa pientä ilmanvaihtoa, kun päätulo- ja poistoilmakoneet ovat pois päältä öisin ja viikonloppuisin. Koska vastaavansuuruista koneellista tuloilmavirtaa ei ole, aiheuttaa ns. likaisten tilojen eli hygienia-tilojen poistoilmanvaihto rakennukseen alipaineen.

Tämän alipaineen vaikutus sisäilman laatuun riippuu edellä mainituista tekijöistä. Monet koulu- ja päiväkotirakennukset ovat pysyneet hyvässä kunnossa, eikä likaisten tilojen poiston aiheuttamalla alipaineisuudella ole ollut negatiivista vaikutusta sisäilman laatuun. Jos koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ikääntymisen myötä rakenteiden kosteustekninen toimivuus on heikentynyt ja rakenteisiin on päässyt tunkeutumaan ulkoilman kosteutta rakenteita vaurioittaen, yö- ja viikonloppun aikainen alipaineisuus onkin heikentänyt sisäilman laatua. Tämä on voitu kokea esimerkiksi maanantaiaamuisin sisäilman tunkkaisuutena.

Helsingin toimenpiteet yö- ja viikonloppun aikaisen alipaineisuuden vähentämiseksi

Tähän ongelmaan ryhdyttiin kiinnittämään huomiota 2010-luvun alussa. Kosteus- ja homevaurioista kärsivissä rakennuksissa alipaineisuudella onkin negatiivinen vaikutus aiemmin tärkeänä pidetyn positiivisen vaikutuksen sijaan. Ensisijaisesti vaurioituneet rakenteet tulee korjata. En-

nen korjausten toteutumista yö- ja viikonlopun aikaisen alipaineisuuden välttää parhaiten pysäyttämällä koneellinen ilmanvaihto kokonaan, ennen kaikkea myös ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihto. Koneellisen tulo- ja poistoilmanvaihdon pääilmanvaihtokoneiden käyttäminen vuorokauden ympäri ei ole varma keino poistamaan alipaineisuutta, sillä rakentamismääräykset tämän vuoden alkuun asti ohjasivat alipaineen toteuttamiseen ilmanvaihtoteknisin keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että rakennuksen yhteenlasketut tuloilmavirrat suunniteltiin pienemmiksi kuin yhteenlasketut poistoilmavirrat. Vanhojen ilmanvaihtojärjestelmien säädettävyyden on heikko, eikä ilmanvaihtojärjestelmää välttämättä saada tasepainoon, vaikka siihen pyrittäisiin.

Vuosina 2012 – 2014 Helsingin kaupungilla toteutettiin projekti, jossa valikoitujen koulujen, päiväkotien ja muiden julkisten palvelukiinteistöjen ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon ohjaus liitettiin pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmiin. Näissä kiinteistöissä likaisten tilojen poistoilmanvaihto pysähtyy myös yöksi ja viikonlopuksi samaan aikaan, kun pääilmanvaihtokoneet pysähtyvät. Näitä kiinteistöjä on yhteensä 70 ja ne valittiin kuntotutkimuksissa löydettyjen sisäilman laatua heikentävien tekijöiden kuten kosteusvaurioiden vuoksi.

Ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon pysäyttäminen yöksi ja viikonlopuksi koulu- ja päiväkotirakennuksessa on otettu uudelleen kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet –palvelukokonaisuuden rakennetun omaisuuden hallinnan ja ylläpidon yhteisprojektiksi. Kesän 2018 aikana selvitetään 30 valitun koulu- ja päiväkotikiinteistön rakennusautomaatiojärjestelmät ja ohjaustavat, millä näiden likaisten tilojen poistoilmanvaihto voidaan kytkeä pois päältä öitä ja viikonloppuja varten. Työ toteutetaan alkusyksystä kiinteistöihin valittujen rakennusautomaatioyriyten kanssa yhteistyössä. Mikäli projektissa saavutetaan haluttu tavoite, jatketaan ns. likaisten tilojen poistoilmanvaihdon liittäminen pääilmanvaihtokoneiden aikaohjelmaan muissakin päiväkotijä koulukiinteistöissä, joissa toimenpide on hyödyllinen.

Ilmanvaihdon osateho ja siirtoilman käyttö

Vanhemmissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihto toimii joko täydellä teholla tai puolella teholla, mikä ei ole täsmällisesti 50 % täydestä tehosta vaan voi olla 25...75 % siitä. Ilmanvaihdon käyttäminen osateholla ei kuitenkaan takaa ilman vaihtumisen tehokkaasti kaikissa tiloissa ja usein osateholla on haasteellista saada aikaan haluttu ilmanvaihdon tehokkuus. Useissa 2000-luvuilla rakennetuissa ja peruskorjatuissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ilmanvaihtoa voi säätää portaattomasti. Lisäksi uusissa koulu- ja päiväkotikiinteistöissä ns. hygieniatilojen ilmanvaihto on toteutettu tulo- ja poistoilmanvaihtona – ei pelkää koneellisena poistoilmanvaihtona kuten vanhemmissa rakennuk-

sissa. Uusissa koulurakennuksissa ilmanvaihtojärjestelmä on tehokkaampi: sen ilmavirtoja voidaan säätää portaattomasti siten, että ilmavirta jakautuu jokaiseen huoneeseen. Uuden sisäilmastoja ja ilmanvaihtoa koskevan ympäristöministeriön asetuksen myötä uusissa koulu- ja päiväkotirakennuksissa ilmanvaihtoa tullaan käyttämään suunnitellun käyttöajan ulkopuolella ulkoilmavirralla, joka on vähintään 0,15 (dm³/s)/m².

Ilmanvaihto voidaan ajastaa toimimaan joka kolmannen tunnin ajaksi täydellä teholla. Tämän ajastamisen hyödyt ovat kuitenkin epäselvät. Sisäilman kosteuspitoisuuteen tällä ei voida vaikuttaa kuin marginaalisesti. Sisäilman haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuus saadaan yhtä hyvin minimiin aamutuuletuksella 1..2 tuntia ennen toiminnan alkamista. Sisäilman hiukkaspitoisuus saattaa jopa suurentua kuin pienentyä koneellisen ilmanvaihdon käydessä. Lisäksi mikäli ei suoriteta isoja toimenpiteitä jokaisen koulu- ja päiväkotirakennuksen ilmanvaihtojärjestelmän tasapainottamiseksi, mikä saattaa kuitenkin epäonnistua aiempien rakentamismääräysten alipaineisuuteen ohjeistamisen vuoksi, ilmanvaihdon toimiminen kolmen tunnin välein aiheuttaa rakennukseen turhan alipaineen ja mahdollisten epäpuhtauksien kulkeutumisen rakennuksen sisäilmaan. Näin ollen tällä ohjaustavalla ei välttämättä saavuteta hyötyä.

Kesäaikana niissä rakennuksissa, joissa ei pääasiallisesti ole kesäaikaista käyttöä, tulee ilmanvaihtoa käyttää sillä palvelualueella, missä työskennellään (esim. koulurakennuksissa hallintotiloissa). Perussivouksen ajan ja vuorokausi sen päätyttyä ilmanvaihto on käynnissä normaaliteholla. Kun toimintaa aloitellaan loma-ajan päätyttyä, on ilmanvaihto käynnistettävä vuorokautta tai enintään viikkoa ennen toiminnan alkamista. Jos sisäilma tuntuu kesäaikana koulurakennuksessa erityisen tunkkaiselta, voidaan ilmanvaihtoa pyöräyttää tunnin ajan yöllä kerran viikossa hyödyntämällä valvontajärjestelmän viikko-ohjelmaa.

Niissä rakennuksissa, joissa on kesäaikaista käyttöä, kannattaa hellekaudella ilmanvaihtoa käyttää öisin rakennuksen jäähdytykseen. Tätä yötuuletukseksi kutsuttua toimintaa on järkevä käyttää, kun ulkoilman lämpötila on ainakin 3 °C matalampi kuin poistoilman lämpötila. Ilmanvaihdon yötoiminto ajastetaan poistoilman ja ulkoilman välisen lämpötilaeron perusteella (esim. yötuuletus voi olla toiminnassa klo 24 – 6).

Tilojen varustamisella korvausilmaventtiileillä ilmeisesti tarkoitetaan vain pan yli muodostuvan paine-eron pienentämistä siten, että ulko- ja sisäilma olisivat samassa paineessa. Korvausilmaventtiilien kautta tuleva ilma on kuitenkin ulkoilman lämpötilassa ja suodattamatonta. Talvella korvausilmaventtiilien kautta tuleva ilma on liian viileää ja aiheuttaa vedon tunteen tiloihin kylmän ilman laskeutuessa lattian rajaan.

Suurimmassa osassa Helsingin koulu- ja päiväkotikiinteistöjen ilmanvaihtojärjestelmiä on lämmöntalteenotto. Kaikkiin peruskorjattaviin koulu- ja päiväkotikiinteistöihin tulee ilmanvaihdon lämmöntalteenotto, mikäli niissä ei sitä aiemmin ole ollut.

Siirtoilmaventtiilejä tilojen välillä voidaan käyttää palovyöhykkeet huomioiden. Uusien ja peruskorjattavien koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtojärjestelmät suunnitellaan uuden ympäristöministeriön asetuksen rakennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta mukaan tasapaineiseksi siten, ettei ilmanvaihtojärjestelmä aiheuta rakenteisiin ylipaineen vuoksi rakenteita vaurioittavaa pitkäaikaista kosteusrasitusta eikä alipaineen vuoksi epäpuhtauksien siirtymistä sisäilmaan. Siirtoilmaventtiileitä ei uusissa rakennuksissa todennäköisesti tarvita, mutta vanhemmissa niistä voi olla hyötyä. Koulu- ja päiväkotirakennuksissa niiden akustisiin ominaisuuksiin tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota.

Suomessa ei enää ole voimassa olevaa lakia palvelurakennusten ilmanvaihtojärjestelmien puhdistamistiheydestä. Ilmanvaihtojärjestelmien puhdistamistarpeen tarkastaminen on kuitenkin erittäin suositeltavaa. Helsingiläisten koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtojärjestelmät puhdistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden välein. Tuloilmasuodattimet vaihdetaan pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa.

Yhteiset toimintatavat

STM:n Asumisterveysasetuksessa 2015 todetaan, että ”Rakennuksen käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihdon tulee olla sellainen, ettei rakennus- ja sisustusmateriaaleista tai muista lähteistä vapautuvien ja kulkeutuvien epäpuhtauksien kertyminen sisäilmaan aiheuta käyttöaikana tiloissa oleskeleville terveyshaittaa. Asetuksen soveltamisohjeessa tarkennetaan, että ”Tämä voidaan toteuttaa siten, että käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto on jatkuvasti päällä vähintään pienellä osateholla, ilmanvaihtoa käytetään jaksottaisesti tai ilmanvaihto käynnistetään niin aikaisessa vaiheessa ennen tilojen käyttöaikaa, että ilmanlaatu täyttää käytön aikana sille asetetut vaatimukset. Tämän lisäksi käyttöajan ulkopuolella ilmanvaihto ei saa aiheuttaa epäpuhtauksien kulkeutumista sisätiloihin esimerkiksi korvausilman puutteesta syntyneen liiallisen alipaineisuuden vuoksi.” Asumisterveysasetuksen soveltamisohje sallii kolme vaihtoehtoista toimintatapaa käyttöajan ulkopuoliselle ilmanvaihdolle.

Suomen kunnat ovat nähneet tarpeen yhtenäistää ja jakaa hyviin sisäilmaolosuhteisiin vaikuttavien toimintatapojen käytäntöjä. Tähän tarpeeseen on perustettu Kuntien sisäilmaverkosto, jossa on mukana Suomen kahdeksan suurinta kuntaa. Verkoston perustivat Espoo, Helsinki ja Vantaa. Sisäilmayhdistys on verkostossa mukana ja toimii tuosten

levittäjänä sekä tukena asiantuntijaroolissa. Sisäilmayhdistyksen strategiassa uusimpana toimintamuotona on ”hyvä sisäilma suositusten” lanseeraaminen.

Kuntien sisäilmaverkoston ensimmäiseksi käsiteltäväksi aiheeksi on valittu ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat”. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta -palvelu on kutsunut 50 kunnan sisäilma-asiantuntijoita, -yhdyshenkilöitä ja julkisista palvelutiloista vastaavia henkilöitä 4.9.2018 Helsinkiin Kallion kortteliin ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” seminaariin ja työpajapäivään. Tarkoituksena on, että päivän tuotoksista kirjoitetaan ns. konsensuslausunto, jonka Sisäilmayhdistys julkaisee suosituksena Internet-sivuilleen.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennetun omaisuuden hallinta -palvelu päättää 4.9.2018 tilaisuuden jälkeen, miten se julkaisee ”Ilmanvaihdon toiminta ja käyntiajat” seminaari- ja työpajapäivän päätökset. Ilmanvaihdon toimintaan ja käyntiaikoihin liittyvä ohjeistus tullaan saattamaan kiinteistöjen käyttäjien ja kiinteistöhuollon tietoon sekä ilmanvaihdon käyttöä yhtenäistämään että hyviä sisäilmasto-olosuhteita ylläpitämään. Ilmanvaihdon käyntiaikojen valvontaa tullaan kehittämään.

Tiivistelmä

Valtuustoaloite

Valtuutettu Kaisa Hernberg ja 21 muuta valtuutettua ovat tehneet 28.2.2018 seuraavan valtuustoaloitteen:

Valtuustoaloitteessa tuodaan esille huolta siitä, että sisäilmakorjauksiin varatut rahat Helsingin kaupungin budjettiin eivät yksin riitä parantamaan koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmia. Aloitteen allekirjoittaneet ovat sitä mieltä, että yksi sisäilman laatua huomattavasti heikentävä asia on koneellisen ilmanvaihdon laitteistojen käyttötavat. Useissa koulu- ja päiväkotirakennuksissa on käytäntönä sammuttaa koneellinen ilmanvaihto arki-iltojen, viikonloppujen ja loma-aikojen ajaksi. Perusteluna tähän näkemykseen on, että koneellisen ilmanvaihdon kytkeminen pois päältä on osasyllinen kosteusongelmien syntyyn ja huonontaa rakennusten ilmanlaatua merkittävästi. Kun ilma ei vaihdu koululuokissa ja päiväkodin huoneissa, epäpuhtaudet kasautuvat tiloihin ja tarttuvat pintoihin. Säästämällä ilmanvaihdosta luodaan vielä kalliimpi ongelma.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia pyytää aloitteessa kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 5.8.2018 mennessä.

21.08.2018

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Marianna Tuomainen, sisäilmainsinööri, puhelin: 310 38653
marianna.tuomainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Hernberg Kaisa aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 395

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Terhi Koulumiehen ym. valtuustoaloitteeseen lähipyöräily- lyn turvallisuudesta

HEL 2018-006259 T 00 00 03

Hankennumero 5264_168

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin liikenneturvallisuuden kehittämisohjelmassa (hyväksytty kaupunginhallituksessa vuonna 2015) on asetettu neljä painopistettä, jotka ovat:

- Lasten ja nuorten turvallinen ja vastuullinen liikkuminen
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuus ja omatoiminen liikkuminen (erityisesti lapset ja ikäihmiset)
- Nopeusrajoitusjärjestelmän kehittäminen
- Yhteistyö, koordinointi ja viestintä

Kaikki painopisteet sisältävät toimenpiteitä, jotka vaikuttavat pyöräilijöiden turvallisuuteen joko infran tai erilaisten liikkumisen ohjauksen ja kampanjoinnin keinoin. Toimenpiteissä on keskitytty erityisesti lasten liikenneturvallisuuteen sekä pyöräilyinfraan että liikkumiseen liittyvien toimenpiteiden kautta. Kehittämisohjelman toimenpiteitä seuraa ja koordinoi työryhmä, joka on kokoontunut viimeksi huhtikuussa 2018. Tällöin arvioitiin kehittämisohjelman toimenpiteiden toteutuman tilanteeksi noin 50 %.

Helsingissä on hyväksytty myös Pyöräilyn edistämishjelma vuonna 2014. Edistämishjelma sisältää useita infraan liittyviä parannustoimenpiteitä sekä muun muassa vastuulliseen liikennekulttuuriin liittyviä toimenpiteitä. Vuonna 2012 hyväksyttiin kantakaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkko ja vuonna 2016 pyöräliikenteen tavoiteverkko esikaupunkialueille. Vuonna 2016 otettiin käyttöön Pyöräliikenteen suunnitteluohje, jossa on esitetty suunnitteluratkaisut pyöräliikenteelle erilaisissa ympäristöissä. Esimerkiksi pyörä- ja autoliikenteen erotteluperiaatteet ovat seuraavat:

- pyöräliikenne erotellaan (pyörätielle/ -kaistalle) siellä, missä moottoriajoneuvojen nopeutta ja määrää ei voida tai ole toivottavaa hillitä

- moottoriajoneuvojen nopeutta hillitään rakenteellisesti siellä, missä pyöräliikennettä ei voida tai ei ole toivottavaa erotella
- taataan mahdollisimman yksinkertaiset ja helposti havainnoitavat olosuhteet risteyksissä, joissa pyöräliikenne ja moottoriajoneuvoliikenne väistämättä kohtaavat

Suunnitteluohjeen mukaan liikennemäärien ollessa alle 2 000 ajoneuvoa vuorokaudessa ja nopeusrajoituksen ollessa enintään 30 km/h, sijoitetaan pyöräliikenne muilla kuin pääreiteillä aina ajoradalle sekaliikenteeseen.

Yksi merkittävimmistä lähipyöräilyä parantavista liikenneturvallisuuden kehittämisohjelman toimenpiteistä on nopeusrajoitusjärjestelmän kehittäminen. Uudet nopeusrajoitusjärjestelmän periaatteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa keväällä 2018. Periaatteiden mukaan asuinalueiden tonttikatujen nopeusrajoitus on jatkossa 30 km/h koko kaupungissa. Lähipyöräily tapahtuu usein asuinalueilla tonttikaduilla, joilla ei ole yleensä erillistä pyörätietä eikä usein jalkakäytävääkään, jolla saavat pyöräillä vain alle 12-vuotiaat lapset. Asuinalueiden tonttikaduilla on yleensä myös vähäiset liikennemäärät (alle 2 000 ajon./vrk). Nopeusrajoitusten alentaminen 30 km/h:in parantaa merkittävästi lähipyöräilyn turvallisuutta asuinalueiden tonttikaduilla, jolloin pyöräily sekaliikenteessä ajoradalla on turvallista, myös lapsille. Asuinalueiden nopeusrajoitusmuutoksista ollaan laatimassa tällä hetkellä toteuttamissuunnitelmia, joiden valmistumisen jälkeen vaihdetaan tarvittavat liikennemerkkit kaduille. Nopeusrajoitusten noudattamista voidaan tehostaa tonttikaduilla muun muassa hidasteita rakentamalla.

Lähipyöräilyä esiintyy myös osuuksilla, joille on rakennettu tai suunniteltu rakennettavaksi baanoja tai muita yksisuuntaisia pyöräliikennejärjestelyjä. Baanat rakennetaan leveiksi ja korkealaatuisiksi, jolloin käyttäjien kaikista ikäryhmistä on turvallista pyöräillä niillä. Yksisuuntaiset ratkaisut ovat lähtökohtaisesti turvallisimpia vaihtoehtoja pyöräliikenteelle kuin kaksisuuntaiset pyörätiet. Tammikuussa 2018 valmistui Helsingin kaupungin tilaamana opinnäytetyö, jossa tutkittiin pyöräonnettomuuksien syitä vuosilta 2007–2016. Selkeästi yleisin onnettomuustyyppi oli tilanne, jossa pyöräilijä tuli kaksisuuntaista pyörätietä risteykseen oikealta autoilijasta katsottuna ja autoilija oli kääntymässä oikealle. Autoilijalla oli liikennemerkillä osoitettu väistämismvelvollisuus. Tällöin autoilijan huomio oli usein kiinnittynyt vain vasemmalta tulevaan autoliikenteeseen, jota autoilijan kuuluu väistää kääntyessään oikealle. Tällöin oikealta tuleva pyöräilijä helposti unohtuu ja tapahtuu yhteentörmäys risteyksessä. Näitä onnettomuuksia on tehokkainta välttää ohjaamalla pyöräliikenne kulkemaan samaan suuntaan kuin autoliikenne. Tämä saavutetaan rakentamalla yksisuuntaisia pyöräteitä tai -kaistoja sekä rauhallisilla tonttikaduilla ohjaamalla pyöräliikenne ajoradalle.

Vuosina 2007–2016 Helsingissä tapahtui keskimäärin 171 poliisin tietoon tullutta pyöräonnettomuutta vuodessa. Näistä henkilövahinko-onnettomuuksia oli keskimäärin 107 vuodessa. Kaikkiaan henkilövahinko-onnettomuuksia sattui vuosittain keskimäärin 463. Vuonna 2016 pyöräonnettomuuksia tapahtui 131, joista henkilövahinko-onnettomuuksia oli 94. Pitkän aikavälin trendi pyöräonnettomuuksien määrässä on myös ollut laskeva. Vuosina 2007–2016 Helsingissä kuoli yhteensä viisi pyöräilijää, joista yksikään ei ollut alle 18-vuotias. Edellinen kuolemaan johtanut pyöräonnettomuus on tapahtunut vuonna 2015. Loukkaantuneista pyöräilijöistä 10 % oli alle 18-vuotiaita vuosina 2007–2016. Suurin osa poliisin tietoon tulleista pyöräonnettomuuksista tapahtuu henkilöauton kanssa, noin 76 % (2007–2016). Yhteensä osuus moottoriajoneuvojen kanssa tapahtuvista pyöräonnettomuuksista on yli 90 %.

Arvioitaessa pyöräliikenteen turvallisuutta tapahtuneiden liikenneonnettomuuksien avulla lähipyöräilyn turvallisuutta voi parantaa parhaiten vähentämällä erityisesti henkilöautoliikenteen määrää ja rajoittamalla moottoriajoneuvojen ajonopeuksia. Uudet nopeusrajoitusperiaatteet tukevat tätä tavoitetta.

Lisäksi Helsingin kaupunki pyrkii muun muassa Liikkumisen kehittämissohjelman (hyväksytty kaupunginhallituksessa 2015) mukaisesti edistämään kestävien kulkumuotojen käyttöä. Tärkeää on myös parantaa erityisesti risteysalueiden selkeyttä. Pyöräliikenteen tavoiteverkkojen rakentaminen ja infran parantaminen tukevat myös lähipyöräilyn turvallisuutta, ei vain nopeaa työmatkapyöräilyä. Pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvaminen parantaa tutkimusten mukaan myös pyöräilyn suhteellista turvallisuutta suhteutettuna käyttäjämääriin.

Infran kehittämisen lisäksi tärkeää on vaikuttaa lainsäädäntöön ja asenteisiin, jotta liikennekulttuuri kehittyy toisia liikkuja kunnioittavammaksi. Lasten liikennekasvatus on myös tärkeää, jotta liikennesäännöt hallitaan hyvin ja osataan käyttäytyä liikenteessä sen edellyttämällä tavalla. Valitustyötä tehdään Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisäksi erilaisissa järjestöissä kuten Helsingin liikenneturvallisuusyhdistyksessä ja Liikenneturvassa. Helsingin koulujen tulisi kannustaa koululaisia koulumatkapyöräilyyn myös nuorimmilla ikäluokilla opastaen itsenäiseen liikkumiseen turvallisesti. Huoltajien autoilla tapahtuva saattoliikenteen suuri määrä aiheuttaa liikenneturvallisuusriskin koulujen ympäristössä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jussi Yli-Seppälä, liikenneinsinööri, puhelin: 31037054

21.08.2018

jussi.yliseppala(a)hel.fi

Liitteet

1 Koulumies Terhi Aloite Kvsto 30052018 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 5 muuta valtuutettua ovat tehneet 30.5.2018 seuraavan valtuustoaloitteen:

Enemmän huomiota lähipyöräilyn turvallisuuteen

Me allekirjoittaneet esitämme, että Helsingissä panostettaisiin nykyistä enemmän lähipyöräilyn turvallisuuteen. Toistaiseksi pyöräilyn edistämisessä on ollut suuri painopiste työmatkapyöräilyn nopeudessa. Tavallinen arkipyöräily ja sen turvallisuus on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Helsingissä tekevät suhteellisesti eniten pyörämatkoja 7–17 -vuotiaat, vaikka heidän matkamääränsä onkin aikuisväestöä pienempi. Helsingin onkin alettava huolehtia entistä enemmän nimenomaan lasten ja nuorten pyöräilyn turvallisuudesta. Alaikäiset pyöräilevät yleensä kavereidensa kanssa lyhyitä matkoja asuinalueillaan kantakaupungissa ja esikaupungeissa, eivät siis niinkään pitkiä matkoja baanoilla.

Kaupungissa tapahtui vuonna 2011 yksi kuolemaan johtanut pyöräliikenneonnettomuus ja 171 poliisin tietoon tullutta loukkaantumiseen johtanutta onnettomuutta. Pyöräilijöiden osuus kaikista henkilövahinkoihin johtaneista onnettomuuksista oli noin viidennes. Vuosina 2007–2011 tapahtui vuosittain keskimäärin 185 onnettomuutta, joissa polkupyöräilijä oli osallisena. Onnettomuudet jakautuivat lähes tasan kantakaupungin ja esikaupunkialueiden välillä. Helsingissä poliisin tietoon tulevista polkupyöräonnettomuuksista noin 90 % on törmäyksiä autojen kanssa.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan valtuustoaloitteesta lausunnon kaupunginhallitukselle 28.9.2018 mennessä.

21.08.2018

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jussi Yli-Seppälä, liikenneinsinööri, puhelin: 31037054
jussi.yliseppala(a)hel.fi

Liitteet

1 Koulumies Terhi Aloite Kvsto 30052018 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 396

Hankintaoikaisuvaatimus kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston 15.5.2018 § 72 tekemästä sähkösuunnittelupalvelujen puitejärjestelyä 2018 - 2020 koskevasta hankintapäätöksestä

HEL 2018-000594 T 02 08 02 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jättää tutkimatta Sähköinsinööritoimisto Ahonen Oy:n hankintapäätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Muutoksenhaun kohteena oleva päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on päätöksellään 15.5.2018 § 72 päättänyt sulkea pois tarjouskilpailusta Sähköinsinööritoimisto Ahonen Oy:n osa-alueita 1 - 4 koskevan tarjouksen, koska se ei täytä tarjouspyynnössä asetettuja vähimmäisvaatimuksia vastuullisten suunnittelijoiden osalta.

Esitetyt vaatimukset ja niiden perusteet

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että Helsingin kaupunkiympäristölautakunta käsittelee uudelleen hakemuksen, oikeastaan tarjouksen sähkösuunnittelupalvelujen puitejärjestelyyn 2018 - 2020. Oikaisuvaatimuksessa vedotaan siihen, että toimistolla on kaksi vaatimukset täyttävää vastuullista suunnittelijaa.

Päätöksen perustelut

Muutoksenhakuoikeus

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 132 §:ssä säädetään hankintaoikaisuun tekemisestä. Sen mukaan hankintayksikkö voi itse poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asian uudelleen (hankintaoikaisu), jos päätös tai muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen tai jos asiaan on tullut sellaista uutta tietoa, joka voi vaikuttaa päätökseen, ratkaisuun tai hankintasopimuksen tekemisen edellytyksiin.

Hankintalain 133 §:n mukaan hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisuun käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianosaisen vaatimuksesta.

21.08.2018

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintalain 127 §:n mukaan hankintayksikön tekemä päätös perusteluineen sekä valitusosoitus ja oikaisuohje on annettava tiedoksi kirjallisesti niille, joita asia koskee. Päätös edellä mainittuine asiakirjoineen annetaan tiedoksi käyttäen ehdokkaan ja tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa. Käytettäessä sähköistä yhteystietoa ehdokkaan ja tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon päivänä, jona asiaa koskeva sähköinen asiakirja on viestin vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että sähköistä viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tässä tapauksessa päätös on lähetetty tiedoksi asianosaiselle sähköpostitse 22.5.2018.

Hankinto-oikaisuvaatimus on saapunut Helsingin kaupungin kirjaamoon 6.6.2018, joten hankinto-oikaisuvaatimus on tehty säädetyn määräajan 5.6.2018 päättymisen jälkeen.

Edellä esitettyjen seikkojen nojalla kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että koska oikaisuvaatimus on tehty liian myöhään, on se jätettävä tutkimatta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Päivi Pakarinen, lakimies, puhelin: 310 32240
paivi.pakarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 31.5.2018, Sähköinsinööritoimisto Ahonen Oy
- 2 Saate 6.6.2018, oikaisuvaatimus

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Sörnäistenkatu 1
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alvno
FI02012566

21.08.2018

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote

Asianosainen

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimusviranomainen

Helsingin kaupungin hallintosäännön 19 luvun 4 §:n mukaan lautakunnan, sen jaoston ja sen alaisen viranomaisen päätöksestä tehdyn hankintaoikaisun käsittelee lautakunta. Tässä tapauksessa viranomainen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Helsingin kaupungin kaupunkiympäristölautakunta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Päivi Pakarinen, lakimies, puhelin: 310 32240
paivi.pakarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Oikaisuvaatimus 31.5.2018, Sähköinsinööri-toimisto Ahonen Oy
- 2 Saate 6.6.2018, oikaisuvaatimus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Otteet

Ote

Asianosainen

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, hankintaoikaisupäätös

Päätöshistoria

Keskushallinto Rakentamispalveluliikelaitos Toimitusjohtaja 14.06.2018 § 37

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 15.05.2018
§ 72

§ 397

**Kaupunkiympäristölautakunnan alaisten viranomaisten ajalla
9.8.–15.8.2018 tekemien päätösten seuraaminen**

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen kaupunkiympäristön toimialan viranomaisten 9.8.–15.8.2018 tekemiä päätöksiä.

Kuntalain 92 §:n mukaan toimielimen käsiteltäväksi ei saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Otto-oikeutta ei saa siten käyttää mm. maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin poikkeamisasioihin.

Kaupunkiympäristön toimiala

Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus

Maankäyttöjohtaja

[Päätökset](#)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, tontit, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, tontit, tiimipäällikkö asuntotontit

[Päätökset](#)

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit, tontit, tiimipäällikkö yritystontit

[Päätökset](#)

Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus

Tekninen johtaja

[Päätökset](#)

Tilapalvelut, toimitilavuokraus, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Tilapalvelut, yritysvuokraus, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Tilapalvelut, tukkutori, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Ylläpito, yleiset alueet, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Rakennuttaminen, infrayksikkö 2, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Asuntotuotanto, asuntotuotantopäällikkö

[Päätökset](#)

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus

Kaupunkiympäristön asukas- ja yrityspalvelut, asuntopalvelut, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Kaupunkiympäristön asukas- ja yrityspalvelut, alueiden käyttö ja -valvonta, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Kaupunkiympäristön asukas- ja yrityspalvelut, alueiden käyttö, tiimipäällikkö

[Päätökset](#)

Kaupunkimittauspalvelut, kartat ja paikkatiedot, yksikön päällikkö

[Päätökset](#)

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

21.08.2018

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 392, 394, 395 ja 397 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 391 ja 393 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

21.08.2018

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutosta siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 250 euron oikeudenkäyntimaksun. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli

21.08.2018

asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11–13
Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

3

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 396 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 146 §

21.08.2018

Kaupunkiympäristölautakunta

Anni Sinnemäki
puheenjohtaja

Katja Sulkko
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Eveliina Heinäluoma

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 24.08.2018.